

ENDELIG TILSYNSRAPPORT

Barnehagemyndighetens etterlevelse av
Barnehageloven §§ 31-35 og 37

Gjøvik kommune

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	5
Om tilsynet med barnehagemyndigheten i Gjøvik kommune	6
Spesialpedagogisk hjelp i barnehage	9
Deltema 1: Utarbeide sakkyndige vurderinger	9
1.1 PPT skal utarbeide sakkyndige vurderinger i de tilfellene hvor barnehageloven krever det.	9
1.2 Barnet skal få anledning til å gi uttrykk for sin mening når PPT utarbeider sakkyndig vurdering.	10
1.3 Foreldrene skal få uttale seg når PPT utreder og vurderer behovet for spesialpedagogisk hjelp.	11
1.4 PPT skal legge stor vekt på barnets og foreldrenes syn i sin tilrådning om spesialpedagogisk hjelp	12
1.5 PPT skal opplyse saken så godt som mulig før de utarbeider sakkyndige vurderinger	13
1.6. PPT skal utarbeide sakkyndige vurderinger så snart som mulig.	14
1.7 PPT skal gjøre rede for og ta stilling til om det foreligger sen utvikling og lærevansker hos barnet.	15
1.8 PPT skal gjøre rede for og ta stilling til realistiske mål for barnets utvikling og læring	16
1.9 PPT skal gjøre rede for og ta stilling til om barnets behov kan avhjelpest innenfor det ordinære barnehagetilbudet, dersom barnet går i barnehage.....	16
1.10. PPT skal gjøre rede for og ta stilling til hvilken type hjelp og organisering som vil bidra til barnets utvikling og læring.....	18
1.11. PPT skal gjøre rede for og ta stilling til hvilket omfang av spesialpedagogisk hjelp som er nødvendig, og hvilken kompetanse de som gir hjelpen skal ha.....	19
1.12.PPT skal vurdere hva som er barnets beste når de utarbeider sakkyndige vurderinger.	20
Deltema 2: Fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp	22
2.1 Foreldre kan melde behov om spesialpedagogisk hjelp for barnet når som helst gjennom året	22
2.2 Kommunen skal henvise barnet til PPT så snart foreldrene har bedt om en sakkyndig vurdering.	23
2.3 Det skal innhentes samtykke fra foreldrene før PPT utarbeider sakkyndig vurdering.	24
2.4 Foresatte skal ha mulighet til å uttale seg om innholdet i sakkyndig vurdering før det fattes vedtak om spesialpedagogisk hjelp.....	25
2.5 Kommunen skal innhente samtykke fra foreldrene før kommunen fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp.....	25
2.6 Kommunen skal sørge for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp.....	26
2.7 Kommunen skal fatte vedtak i alle saker når PPT har gjennomført en sakkyndig vurdering.	28

2.8 Vedtak om spesialpedagogisk hjelp skal inneholde informasjon om hva hjelpen skal gå ut på.	28
2.9 Vedtaket om spesialpedagogisk hjelp skal inneholde informasjon om hvor lenge hjelpen skal vare.....	29
2.10 Vedtaket om spesialpedagogisk hjelp skal inneholde informasjon om hvilket timeomfang hjelpen skal ha.....	30
2.11 Vedtaket om spesialpedagogisk hjelp skal inneholde informasjon om hvordan hjelpen skal organiseres.....	31
2.12 Vedtaket om spesialpedagogisk hjelp skal inneholde informasjon om hvilken kompetanse de som gir hjelpen skal ha.....	32
2.13 Vedtaket om spesialpedagogisk hjelp skal inneholde tilbud om foreldrerådgivning.....	33
2.14 Kommunen skal begrunne et vedtak som ikke samsvarer med den sakkyndige vurderingen.	34
2.15 Kommunen skal ta stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp.....	35
2.16 Vedtaket skal inneholde informasjon om klagerett, klagefrist, klageinstans og at klagen skal sendes til kommunen.....	37
2.17 Vedtaket skal inneholde informasjon om retten til å se sakens dokumenter.....	37
2.18 Kommunen skal fatte vedtak så snart som mulig når PPT har utarbeidet sakkyndig vurdering, og med oppstartsdato ut fra barnets behov.....	38
Deltema 3: Gjennomføring av spesialpedagogisk hjelp.....	39
3.1 Kommunen skal igangsette den spesialpedagogiske hjelpen fra vedtaksdato eller fra den datoen vedtaket fastsetter.....	39
3.2 Barnet får den hjelpen det har rett på i henhold til vedtaket (innholdet, varighet, omfang, organisering og kompetanse).....	40
3.3 Assistenter som bidrar i gjennomføringen av spesialpedagogisk hjelp får nødvendig veiledning av kompetent personell.....	41
3.4 Spesialpedagogisk hjelp blir gjennomført slik at barnets beste er ivaretatt.....	42
3.5 Kommunen følger opp at den som gir hjelpen, utarbeider en årlig rapport om hjelpen barnet har mottatt, og en vurdering av barnets utvikling.....	44
3.6 Kommunen følger opp at de mottar årsrapporten, og at de også blir sendt til foreldrene.....	45
3.7 Kommunen skal sørge for at barnet henvises på nytt til PPT dersom behovene endrer seg.....	46
Deltema 4: Individuelt tilrettelagt barnehage tilbud for barn med nedsatt funksjonsevne.....	47
4.1. Kommunen må fange opp barn med nedsatt funksjonsevne som kan ha rett til individuell tilrettelegging.....	47
4.2 Kommunen må undersøke om barn med nedsatt funksjonsevne har rett til individuell tilrettelegging.....	48
4.3 Kommunen må gi foreldrene mulighet til å uttale seg.....	49
4.4 Kommunen opplyser saken tilstrekkelig for å kunne ta stilling til:.....	50

- om et barn har en nedsatt funksjonsevne	50
- om barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn	50
4.5. Kommunen skal fatte vedtak i saker som gjelder individuell tilrettelegging i barnehagen.....	51
4.6 Kommunen skal i vedtaket ta stilling til om barnet har en nedsatt funksjonsevne og om den nedsatte funksjonsevnen gjør at barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn..	52
4.7 Kommunen skal ta stilling til hvilken tilrettelegging som er egnet for at barnet skal kunne nyttiggjøre seg barnehagetilbudet på lik linje med andre barn.....	53
4.8 Vedtak om avslag skal inneholde en begrunnelse av hvorfor barnet ikke har rett til individuell tilrettelegging.	55
4.9 I vedtak der kommunen kommer frem til at et tiltak vil være en uforholdsmessig byrde i en bestemt barnehage, skal den legge særlig vekt på følgende momenter:.....	55
-tilretteleggingens effekt for å nedbygge funksjonshemmende barrierer	55
-de nødvendige kostnadene ved tilretteleggingen	55
-virksomhetens ressurser	55
4.10 Kommunen skal sørge for at barnet får tilbud om individuell tilrettelegging i en annen barnehage i tilfeller der de kommer frem til at et tiltak vil være en uforholdsmessig byrde.....	56
4.11 Barnet skal ha vedtak om individuell tilrettelegging i en annen barnehage, dersom en privat barnehage ikke samtykker i individuell tilrettelegging.	56
4.12 Kommunen skal ta stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om individuell tilrettelegging.	57
4.13 Vedtaket skal inneholde informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og informasjon om at klagen skal sendes til kommunen.	58
4.14 vedtaket skal inneholde informasjon om retten til å se sakens dokumenter.....	59
4.15 Kommunen fatter vedtak om tilrettelegging så snart som mulig.	59
4.16 Kommunen iverksetter vedtaket fra vedtaksdato eller fra den datoen vedtaket bestemmer.	60
4.17 Kommunen gjennomfører den individuelle tilretteleggingen i tråd med vedtaket.....	61
5.Våre reaksjoner	61
5.1.Pålegg om retting	61
5.2 Oppfølging av påleggene	62
6. Dere har rett til å klage.....	62

Sammendrag

Forholdet mellom endringene i barnehageloven og tidligere bestemmelser, samt forskrift om overgangsregler til barnehageloven

Den 1. januar 2021 trådte endringene i barnehageloven i kraft. Endringene i loven får betydning for lovhenviisningene i denne tilsynsrapporten. I forhold til foreløpig tilsynsrapport er lovhenviisningene nå oppdatert til gjeldende bestemmelser. Som et resultat av at ikke alle endringene i barnehageloven er tredd i kraft, er Forskrift om overgangsregler til barnehageloven – tilsyn, veiledning, reaksjoner m.v.a 18. desember 2020 vedtatt. Forskriften omtales i tilsynsrapporten som overgangsforskriften. Når det gjelder de bestemmelsene i barnehageloven som nå er endret og tredd i kraft, henvises det til nye paragrafnummer. Innholdsmessig er ikke de tema som dette tilsynet omfatter endret på bakgrunn av nye bestemmelser, og endringene får derfor ingen betydning for innholdet i rapporten eller påleggene.

Formål

Statsforvalteren ønsker at tilsynet skal være en støtte for Gjøvik kommune som barnehagemyndighet. Gjennom vårt tilsyn håper vi at barnehagemyndigheten blir styrket i sitt videre arbeid med å skape gode og trygge barnehager til barns beste i Gjøvik kommune.

Tema

I dette tilsynet skal Statsforvalteren undersøke om kommunen utfører de oppgavene den er pålagt som barnehagemyndighet etter barnehagelovens §§ 31-35 og 37. Vi skal belyse dette gjennom å kontrollere følgende to hovedtemaer:

- Barnehagemyndighetens ivaretagelse av barnehageloven § 31 - 35
- Barnehagemyndighetens ivaretagelse av barnehageloven § 37

Gjennomføring

Statsforvalteren har i perioden fra 14.juni 2020 til dags dato gjennomført tilsyn med barnehagemyndigheten i Gjøvik kommune. Vi sendte først ut varsel om tilsyn til Gjøvik kommune 14.juni 2020. Statsforvalteren ba kommunen om å sende inn dokumentasjon. Dokumentasjonen ble mottatt innen fristen som var satt. Det er blitt etterspurt ytterligere dokumentasjon som kommunen har sendt underveis. Det ble gjennomført intervjuer i Gjøvik kommune den 14. og 15. september 2020.

Om tilsynet med barnehagemyndigheten i Gjøvik kommune

Fylkesmannen fører tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet

Fylkesmannen fører tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet jf. forskrift om overgangsregler til barnehageloven – tilsyn, veiledning, reaksjoner mv. § 5. Fylkesmannens tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet er lovlighetstilsyn jf. kommuneloven § 30-3.

Statsforvalteren fører tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet, og dette skjer i samsvar med forvaltningsrettens regelverk. Tilsynet skal være preget av åpenhet, likebehandling, etterprøvbarhet og effektivitet.

I de tilfeller Statsforvalteren konkluderer med at et rettslig krav ikke er oppfylt, betegnes dette som regelverksbrudd, uavhengig av om det er barnehageloven eller forskrifter fastsatt i samsvar med denne, som er brutt.

Kort om Gjøvik kommune

Gjøvik kommune har 9 kommunale barnehager og 16 private barnehager. Fra rådmannen er det delegert myndighet innenfor barnehageområdet til kommunalsjef for oppvekst. Kommunalsjefen har i sin stab en barnehagesjef med delegert barnehagemyndighetsansvar og rådgivere som ivaretar arbeidsoppgavene innenfor barnehageområdet.

Tema for tilsyn

Alle kommuner har rollen som barnehagemyndighet. I dette tilsynet skal Statsforvalteren undersøke om kommunen utfører de oppgavene den er pålagt som barnehagemyndighet etter barnehageloven.

Vi skal belyse dette gjennom å kontrollere følgende to hovedtemaer:

- Barnehagemyndighetens ivaretagelse av barnehageloven § 31 - 35
- Barnehagemyndighetens ivaretagelse av barnehageloven § 37

Gjøvik kommune er valgt ut på bakgrunn av hvor sannsynlig det er at kravene i regelverket ikke er oppfylt, og hvilke konsekvenser det kan få for barna. Denne risikovurderingen bygger på informasjon Statsforvalteren har fra ulike kilder, blant annet gjennom klagesaker.

Om gjennomføringen av tilsynet

Tilsyn med Gjøvik kommune som barnehagemyndighet ble åpnet gjennom brev 14.juni 2020. Kommunen er blitt pålagt å legge frem dokumentasjon for Statsforvalteren med hjemmel i kommuneloven § 30-3.

Statsforvalterens vurderinger og konklusjoner er basert på skriftlig dokumentasjon og opplysninger fra intervju med barnehagemyndighet og PPT og samtaler med styrere og foreldre.

Følgende dokumenter inngår i dokumentasjonsgrunnlaget for tilsynet:

- Statistikk fra klientprogram PPT
- Sakkyndig vurderinger 5 stk. – dokument 1, 3, 4, 5 og 8.
- Videreføring av sakkyndig vurdering – dokument 2
- Dokument om saksbehandlingstid
- Samtykke til å fatte enkeltvedtak – dokument 19
- Samtykke til spesialpedagogisk hjelp – dokument 20
- Avslag enkeltvedtak – dokument 9
- Enkeltvedtak 9 stykk – dokument 10,11, 12, 14, 15, 16, 17, 18 og 28
- Årsrapport 2 stykk - dokument 25 og 26
- Individuell utviklingsplan – dokument 31
- Prosedyrer spesialpedagogisk hjelp
- Oversikt over barn med vedtak etter bhl. 31 og § 37
- Skjema om melding om behov for ressurser til tilrettelegging § 37
- Skjema om forespørsel om veiledning
- Tverrfaglig veiledningsteam barnehage
- Dokument som viser hvordan de skriver en pedagogisk rapport
- Melding om behov for spesialpedagogisk ressurs og hjelpetiltak – dokument 27
- Vedlegg søknad – sykehuset innlandet
- Henvisning barn/ elev PPT
- Skjema for risikovurdering PPT

Ettersendt etter foreløpig rapport:

- Prosedyrer spesialpedagogisk hjelp 2020, med nye punkter
- Ny mal for sakkyndig vurdering
- En ny sakkyndig vurdering
- Ny mal for sakkyndighetsmøte
- Ny mal for vedtak om spesialpedagogisk hjelp
- Ny mal for vedtak om individuell tilrettelegging

Om tilsynsrapporten

Det ble avdekket regelverksbrudd med de kontrollerte områdene, og tilsynet vil avsluttes med den endelige tilsynsrapporten.

Avgrensing

Kommunen ved barnehagemyndigheten og PPT besvarte kontrollspørsmålene som gjelder temaene sakkyndig vurdering, fatte enkeltvedtak og gjennomføring av spesialpedagogisk hjelp.

Barnehagemyndigheten besvarte kontrollspørsmål knyttet til tema individuell tilrettelegging.

Hvert tema er inndelt i ulike deltemaer. For hvert deltema er det et inngangsspørsmål som skal besvares med ja eller nei og utdypes med en begrunnelse for svaret. Dette gir utgangspunkt for Statsforvalterens undersøkelse av tilsynstemaene, i tillegg til intervjuer, samtaler og gjennomgang av innsendt dokumentasjon.

Inndelinger i rapporten

Under de fire kapitlene sakkyndig vurdering, vedtak, gjennomføring og tilrettelegging har Statsforvalteren valgt å presentere rettslig grunnlag for hvert kontrollspørsmål, for deretter gjennomgå med undersøkelse og vurdering med konklusjon.

Avdekkede regelverksbrudd:

Statsforvalteren har avdekket regelverksbrudd under følgende hovedpunkter:

Kommunen må sørge for at det blir utarbeidet en sakkyndig vurdering av om barnet har særlig behov for spesialpedagogisk hjelp før den gjør vedtak om spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven § 34 første ledd.

Kommunen må i den forbindelse se til at:

- PPT gjør rede for og tar stilling til om barnets behov kan avhjelpes innenfor det ordinære barnehagetilbudet, dersom barnet går i barnehage.
- PPT vurderer hva som er barnets beste når de utarbeider sakkyndige vurderinger

Kommunen må sørge for å fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp som oppfyller kravene i barnehageloven kap. V A og saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven, jf. barnehageloven § 35 og forvaltningsloven §§ 2, 11 a, 17, 23, 24, 25 og 27.

Kommunen må i den forbindelse se til at:

- den må sørge for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak
- det fremgår tydelig i vedtakene hva den spesialpedagogiske hjelpen skal gå ut på
- det fremgår tydelig i vedtaket hvordan foreldrerådgivning skal foregå
- den tar stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

Kommunen må sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får et egnet individuelt tilrettelagt barnehagetilbud, jf. barnehageloven § 37.

Kommunen må i den forbindelse se til at:

- den opplyser saken tilstrekkelig for å kunne ta stilling til: om et barn har en nedsatt funksjonsevne og om barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn.
- den i vedtaket tar stilling til om barnet har en nedsatt funksjonsevne og om den nedsatte funksjonsevnen gjør at barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn.
- den i vedtaket tar stilling til hvilken tilrettelegging som er egnet for at barn skal kunne nyttiggjøre seg barnehagetilbudet på lik linje som andre barn.
- den tar stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om individuell tilrettelegging.

Spesialpedagogisk hjelp i barnehage

Deltema 1: Utarbeide sakkyndige vurderinger

1.1 PPT skal utarbeide sakkyndige vurderinger i de tilfellene hvor barnehageloven krever det.

Rettslig grunnlag:

PPT skal sørge for at det blir utarbeidet sakkyndige vurderinger, jf. barnehageloven § 34, første ledd. PPT må utarbeide sakkyndig vurdering i alle tilfeller der dere mottar henvendelser om barn som kan ha rett til spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven § 34 jf. 31. Den sakkyndige vurderingen er en forutsetning for at kommunen skal kunne vurdere om et barn har rett til spesialpedagogisk hjelp, og dere må derfor utarbeide en sakkyndig vurdering selv om dere mener barnet ikke har behov for spesialpedagogisk hjelp.

Statsforvalteren sin undersøkelse:

I egenvurderingen skriver PPT at de utarbeider sakkyndig vurdering som grunnlag for barnehagekontoret sitt vedtak om rett til spesialpedagogisk hjelp etter barnehageloven. I egenvurderingen er det vedlagt statistikk som viser hvor mange pr år fra 2016 til 2020 som PPT har vurdert har rett/ikke rett til spesialpedagogisk hjelp. I intervju med PPT bekreftes det at det utarbeides sakkyndig vurdering til alle som ber om det. I prosedyrene for spesialpedagogisk hjelp i barnehage står det under overskrift «Hvem gjør hva?» at foresatte når som helst kan be om sakkyndig vurdering fra PPT.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren vurderer at PPT har sannsynliggjort for at de utarbeider sakkyndig vurdering i alle saker der det bes om det. Dette fremgår av innsendt dokumentasjon.

Statsforvalteren konkluderer med at PPT utarbeider sakkyndig vurdering i alle tilfeller barnehageloven krever det.

1.2 Barnet skal få anledning til å gi uttrykk for sin mening når PPT utarbeider sakkyndig vurdering.

Rettslig grunnlag:

Barnet skal få anledning til å gi uttrykk for sin mening om behovet for spesialpedagogisk hjelp. Dersom barnets alder, modenhet og andre personlige forutsetninger tilsier det, skal barnet få anledning til å gi uttrykk for sin mening om behovet for spesialpedagogisk hjelp. Foreldre eller andre kan også uttale seg på barnets vegne, jf. barnehageloven § 32, jf. §§ 31 og 33, jf. barnekonvensjonen artikkel 12.

Statsforvalteren sin undersøkelse

PPT skriver i egenvurderingen at de har et punkt i sakkyndig vurdering som heter «Informasjon om barnet/barnets stemme». Det kommer frem av sakkyndig vurdering hvordan den informasjonen er innhentet. Det beskrives i egenvurderingen at foreldre, barnehageansatte og PPT sine observasjoner til sammen bidrar til å få frem barnets mening/stemme. I intervju sier leder i PPT at det har blitt et større fokus på dette det siste året. De prøver å få frem hva de ulike aktørene trekker frem om barnet, og at det jobbes med å tydeliggjøre vurderingen av barnets beste i nyere saker. I intervju kommer det frem at det kan være direkte samtaler med barnet. Saksbehandlere i PPT er aldri alene

med barna, men de kan fange opp øyeblikksbilder som kan tas med i en sakkyndigvurdering. I tilsynet er det vedlagt fem sakkyndige vurderinger.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren sine undersøkelser viser at PPT har en bevissthet om at alle barn skal høres. Dette viser de gjennom å synliggjøre barnets stemme i sakkyndig vurdering. I sakkyndig vurdering kommer det frem konkrete observasjoner av barnet, men det kommer ikke tydelig frem i alle eksemplene hvor PPT har innhentet barnets stemme fra. Etter gjennomgang av sakkyndig vurderinger og gjennom intervju av leder i PPT vurderer Statsforvalteren allikevel at de har sannsynliggjort at de hører barnet gjennom foreldre og barnehageansatte som kjenner barnet godt.

Statsforvalteren konkluderer med at barnet får anledning til å gi uttrykk for sin mening når PPT utreder og vurderer behovet for spesialpedagogisk hjelp.

1.3 Foreldrene skal få uttale seg når PPT utreder og vurderer behovet for spesialpedagogisk hjelp.

Rettslig grunnlag

Foreldrene må få uttale seg når PPT utreder og vurderer behovet for spesialpedagogisk hjelp. jf. barnehageloven § 32, første ledd.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen beskrives det at det i sakkyndig vurdering er lagt inn et punkt som heter «informasjon fra foreldre» og at foreldre kan komme med synspunkter på sakkyndig vurdering innen en uke etter den er mottatt. Det beskrives i egenvurderingen at informasjonen blir innhentet på drøftingsmøter med foreldre/barnehage før henvisning, og på oppstartsmøter etter henvisning. Det er også egne møter med foreldrene. På slutten av utredningen inviteres det til et sakkyndighetsmøte der informasjon og kartlegging fra utredningen blir lagt frem. På dette møtet beskrives det i egenvurderingen at foreldrene har taletid. Dette for å kunne gi tilbakemeldinger og bidra ytterligere med oppdatert informasjon om barnets behov. Samt for å kunne påvirke prioriteringer og vektning av hva som er viktig for utformingen av tilbudet til barnet. I samtale med foreldre bekrefter de at muligheten til uttale seg er ivaretatt.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren vurderer at foreldre får uttale seg under utredning av barnets behov for spesialpedagogisk hjelp. Noe som også bekreftes i samtale med foreldre.

Statsforvalteren konkluderer med at foreldre får uttale seg når PPT utreder og vurderer behovet for spesialpedagogisk hjelp.

1.4 PPT skal legge stor vekt på barnets og foreldrenes syn i sin tilråding om spesialpedagogisk hjelp

Rettslig grunnlag:

Barnet skal få anledning til å gi uttrykk for sin mening om behovet for spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven § 32, jf. §§ 31 og 33, jf. barnekonvensjonen artikkel 12. Foreldrene må få uttale seg når PPT utreder og vurderer behovet for spesialpedagogisk hjelp. Barnets og foreldrenes syn skal tillegges stor vekt når dere utarbeider den sakkyndige vurderingen, jf. barnehageloven § 32.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen referer PPT til møtepunkter der foreldrene deltar. Det beskrives at foresatte får mulighet til å komme med sine synspunkter under utredningen. I egenvurderingen beskrives det at foreldre kan få uttale seg innen en uke etter de har mottatt sakkyndig vurdering. PPT beskriver i egenvurderingen at de vil revidere vurderingen for å få med oppdatert informasjon fra foreldre. I intervju med PPT leder kommer det frem at de er opptatt av å differensiere hvem som sier hva i den sakkyndige vurderingen slik at foreldrenes stemme kommer frem. I samtale med foreldre kommer det fram ulike syn på om de opplever at PPT legger stor vekt på deres syn i tilrådingen. Noen foreldre beskriver at de opplever at PPT ikke har gjort grundige nok vurderinger av de faktiske behovene til barnet i barnehagen. I prosedyrene for spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging står det beskrevet under «Hvem gjør hva?» at PPT utformer sakkyndig i nært samarbeid blant annet mellom foresatte/barn.

Statsforvalteren har gjennomgått de oversendte sakkyndig vurderinger i dokumentasjonen.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Det skal tydeliggjøres i den sakkyndige vurderingen hvordan barn og foreldre sin stemme tillegges vekt. I samtale med foreldre fremgår det at det er ulik opplevelse om deres syn blir tilrådt stor vekt. PPT må i hvert enkelt tilfelle synliggjøre hvordan de har vektlagt barn og foreldre sitt syn i den sakkyndige vurderingen.

Barnehagemyndigheten har ettersendt ny dokumentasjon som inneholder ny mal for sakkyndig vurdering og en sakkyndig vurdering om utsatt skolestart. Statsforvalteren har gjennomgått den nye dokumentasjonen.

I ny mal for sakkyndig vurdering har det kommet inn et nytt punkt 3.2 om «*barnets stemme, informasjon fra foreldrene*». Det fremgår av den ettersendte sakkyndige vurderingen, datert 14.12.2020, at PPT nå legger mer vekt på barnets og foreldrenes syn i tilrådning av den spesialpedagogiske hjelpen. PPT viser nå hvordan de har vektlagt barn og foreldre sitt syn i den sakkyndige vurderingen.

PPT har også presisert at de vil endre praksis i forhold til gjennomføring av sakkyndighetsmøter. De vil selv lede sakkyndighetsmøtene, og har endret mal for møtene slik at de i større grad vil få fram barnets stemme via foreldrene.

Statsforvalteren konkluderer med at PPT legger stor vekt på barnets og foreldrenes syn i sin tilrådning om spesialpedagogisk hjelp.

1.5 PPT skal opplyse saken så godt som mulig før de utarbeider sakkyndige vurderinger Rettslig grunnlag

Saken skal være så godt opplyst som mulig før dere utarbeider sakkyndige vurderinger, jf. forvaltningsloven § 17. Dere skal foreta en helhetlig utredning og bruke ulike kilder og metoder i utredningsarbeidet. Dere har plikt til å innhente alle opplysninger som trengs før dere gjør den sakkyndige vurderingen. Dersom dere ikke har tilstrekkelig fagkompetanse i en sak, må dere hente inn nødvendig kompetanse fra andre.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egen vurderingen kommer det frem at PPT innhenter dokumentasjon fra aktuelle instanser og henviser videre ved behov for ytterligere utredninger, for eksempel til StatPed, BUP og HAB. Det beskrives at PPT utfører egne undersøkelser blant annet ved å snakke med aktuelle samarbeidspartnere i kommunen, fra barnehagen direkte og foreldre. PPT har spisskompetanse på

noen relevante områder, eksempel på dette er språk. Det er oversendt fem sakkyndig vurderinger som viser at grunnlaget for vurderingene er blant annet epikriser fra sykehus, informasjon fra habiliteringstjeneste, samtaler med foreldre og barnehage, observasjoner i barnehagen, pedagogisk rapport fra barnehagene og diverse kartlegginger.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren vurderer at PPT har innhentet tilstrekkelig med dokumentasjon for å kunne ta stilling til punktene i barnehageloven § 34.

Statsforvalteren konkluderer med at PPT opplyser saken så godt som mulig før de utarbeider sakkyndig vurdering.

1.6. PPT skal utarbeide sakkyndige vurderinger så snart som mulig.

Rettslig grunnlag

Kommunen skal forberede og avgjøre saker om spesialpedagogisk hjelp så snart som mulig, jf. forvaltningsloven § 11 a. Siden den sakkyndige vurderingen er en del av saksforberedelsen, må dere utarbeide den sakkyndige vurderingen så snart som mulig. Kapasitetsmessige utfordringer som oppstår gjentatte ganger, eller som er av lengre varighet, vil ikke være en gyldig grunn til at det tar lang tid å utrede saken. Det kan ikke innføres ventelister for utredning av barns behov for spesialpedagogisk hjelp. Dette vil stride mot det enkelte barnets rett til spesialpedagogisk hjelp.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen beskrives det at det kan være krevende å få utført saksbehandlingen godt nok og rimelig raskt i komplekse saker. PPT gir i egenvurderingen uttrykk for at det krever mer tid for å få inn barnekonvensjonens føringer inn i saksbehandlingen. I intervju forteller PPT leder at det er et politisk mål å få ned saksbehandlingstiden i disse sakene. Den forelagte statistikken viser en positiv utvikling spesielt de siste 2 årene. PPT leder forteller i intervju at PPT ikke har ventelister. Det beskrives en prioriteringsliste der førskolebarna er prioritert før elever med for eksempel psykososiale vansker og lærevansker. PPT leder forteller om en omorganisering av ressurser internt i PPT for å kunne nå målet om forsvarlig saksbehandlingstid.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

I vurderingen av hva som er for lang saksbehandlingstid vil barnets behov for å få avklart sine behov og rettigheter så raskt som mulig, føre til at for eksempel en total saksbehandlingstid på over tre måneder kan være for lang tid fra henvisning til vedtak fattes.

Vedlagt statistikk fra klientprogram viser en tydelig forbedring på antall saksbehandlingdager i 2019 og 2020. I intervju med leder i PPT vises det til at førskolebarn har en prioritering på å få utredet sine behov. Statsforvalteren ser av vedlagt statistikk at arbeidet har gitt resultater.

Statsforvalteren konkluderer med at PPT utarbeider sakkyndige vurderinger så snart som mulig.

1.7 PPT skal gjøre rede for og ta stilling til om det foreligger sen utvikling og lærevansker hos barnet.

Rettslig grunnlag

Barnehageloven § 34, andre ledd angir ikke en uttømmende liste over hva PPT må ta stilling til i den sakkyndige vurderingen. PPT må ta stilling til hvilke særlige vansker og behov barnet har, og om det foreligger sen utvikling og lærevansker hos barnet. Dere må få frem både de sterke og svake sidene til barnet. For at dere skal kunne anbefale hvilket tilbud om spesialpedagogisk hjelp barnet trenger, må dere få frem barnets utviklingsmuligheter og læringspotensial.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen skriver PPT at en utredning om sen utvikling og lærevansker vil være et samarbeid med flere instanser. Dette kan være Habiliteringstjenesten, foreldre og barnehagens observasjoner samt PPT sin kartlegging og observasjoner. I oversendt dokumentasjon ser vi at PPT gjør rede for barnets utfordringer innledningsvis under overskrift som henvisning eller informasjon om barnet. Det fremkommer ulikt i de ulike sakkyndige vurderingene.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Det kommer ikke eksplitt fram i vedlagt dokumentasjon at det foreligger en sen utvikling og lærevansker hos barnet. Vi ser at PPT gjennom ulike steder i den fremlagte dokumentasjonen viser barnets utfordringer og til kartlegginger som viser at barnet har en sen utvikling. Statsforvalteren sin vurdering er at PPT innfrir barnehageloven § 34 bokstav a, men at dokumentene fremstår lite leservennlig.

Statsforvalteren konkluderer med at PPT gjør rede for og tar stilling til om det foreligger sen utvikling og lærevansker hos barnet.

1.8 PPT skal gjøre rede for og ta stilling til realistiske mål for barnets utvikling og læring

Rettslig grunnlag

For å kunne anbefale hvilket tilbud barnet trenger, må PPT få frem barnets utviklingsmuligheter og læringspotensial. PPT må gjøre rede for realistiske mål for barnets utvikling og læring. Formålet med hjelpen er at den skal bidra til barnets utvikling og læring. Hjelpen må ses i sammenheng med formålet for barnehagens innhold og oppgaver. Jf. barnehageloven § 34, andre ledd bokstav b.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen skriver PPT at mål inngår i punktene i PPT sin vurdering, og at foreldre vil kunne påvirke barnets tilbud på sakkyndighetsmøtet. I den fremlagte dokumentasjonen kommer det frem hva som er mål for barnet under ulike overskrifter i de sakkyndige vurderingene. I samtale med foreldre kommer det frem at de opplever at sakkyndig vurdering er greie å lese, men at mål kan oppleves som lite konkrete.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren vurderer at PPT gjør rede for og tar stilling til hva som er realistiske mål for barnet. Dette synliggjøres i sakkyndig vurdering, men under ulike overskrifter. Statsforvalteren mener at dette bør komme frem tydeligere i den sakkyndige vurderingen og at dokumentene bør være mer oversiktlige.

Statsforvalteren konkluderer med at PPT gjør rede for og tar stilling til realistiske mål for barnets utvikling og læring.

1.9 PPT skal gjøre rede for og ta stilling til om barnets behov kan avhjelpes innenfor det ordinære barnehagetilbudet, dersom barnet går i barnehage.

Rettslig grunnlag

For barn som går i barnehage, må dere også vurdere om barnehagen har nødvendige ressurser og kompetanse til å avhjelpe barnets behov innenfor det ordinære barnehagetilbudet jf.

barnehageloven § 34, andre ledd bokstav c. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn, jf. barnekonvensjonen artikkel 3.

Statsforvalterens sin undersøkelse

I egenvurderingen viser PPT til de vedlagte sakkyndige vurderingene. PPT beskriver at de nå har mer fokus på dette punktet. Det kommer frem av egenvurderingen at PPT mener at rammeplanen for barnehagen åpner for at barnehagen skal få til mye innenfor det ordinære tilbudet og at barn med nedsatt funksjonshemninger skal få hjelp i tråd med barnehageloven § 37. I intervju med PPT leder kommer det frem at prosessen for å undersøke om barnet kan avhjelpest innenfor det ordinære er mer omfattende nå enn tidligere. PPT uttrykker selv at de fortsatt har et utviklingspotensial på dette området, og gir uttrykk for at det kan bli et spørsmål om ressurser i denne vurderingen der PPT prøver å få frem det faglige i møtet med barnehagen. I de vedlagte sakkyndige vurderinger blir det beskrevet under overskrifter som: «*vurdering av nåværende barnehagetilbud/nåværende tilbud*» og «*barnets tilbud i dag innenfor barnehagens ordinære tilbud*».

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren har gjennomgått de innsendte sakkyndige vurderingene og ser at PPT beskriver barnets behov mer enn å vurdere barnehagens pedagogiske tilbud. Det er barnets omgivelser i barnehagen og det pedagogiske tilbudet barnet mottar som skal vurderes jf. barnehageloven § 34. Det henvises generelt til mål og tiltak skal knyttes til rammeplan, årsplan og plan for avdelingen. En av de sakkyndige vurderingene beskriver barnets aktiviteter i barnegruppen.

Barnehagemyndigheten har ettersendt ny dokumentasjon som inneholder ny mal for sakkyndig vurdering, og en sakkyndig vurdering om utsatt skolestart. Den innsendte sakkyndige vurderingen, datert 14.12.20, inneholder ikke en beskrivelse av tilretteleggingen innenfor det ordinære barnehagetilbudet. Statsforvalteren har gjennomgått den nye dokumentasjonen, og ser at det i ny mal for sakkyndig vurdering er et eget punkt 4.1 «*tilrettelegging innenfor det ordinære barnehagetilbudet*». Det nye punktet skal beskrive tilretteleggingen innenfor det ordinære barnehagetilbudet. I den ettersendte dokumentasjonen beskriver PPT at de gjennom tiltak vil skille på hva som kan avhjelpest innenfor det ordinære tilbudet og hva som er spesialpedagogisk hjelp.

Statsforvalteren ser på positivt på at malen er endret på dette punktet. Den ettersendte sakkyndige vurderingen inneholder som nevnt ingen vurdering av dette punktet, noe som gjør at Statsforvalteren vurderer at det har gått for kort tid fra malen er blitt endret og til dette er implementert i praksis.

Statsforvalteren vurderer at PPT ikke gjør rede for og tar stilling til om barnets behov kan avhjelpest innenfor det ordinære barnehagetilbudet da det ikke kommer frem hvordan PPT vurderer det pedagogiske tilbudet barnet allerede mottar.

Statsforvalteren konkluderer med at PPT ikke gjør rede for og ta stilling til om barnets behov kan avhjelpest innenfor det ordinære barnehagetilbudet, dersom barnet går i barnehage.

1.10. PPT skal gjøre rede for og ta stilling til hvilken type hjelp og organisering som vil bidra til barnets utvikling og læring.

Rettslig grunnlag

Det må komme frem om dere anbefaler hjelp i barnegruppen, i mindre grupper eller én til én i større eller mindre grad av tiden. Dere må også beskrive hvilke tiltak det er aktuelt å sette inn jf.

barnehageloven § 34, andre ledd bokstav d. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn jf.

Barnekonvensjonen artikkel 3.1.

Statsforvalteren sin undersøkelse

PPT skriver i egenvurderingen at organiseringen av tilbudet vil ha sammenheng med en rekke forhold. Eksempler på dette er grunnbemanning, om det er en småbarnsavdeling, om opplegget krever en-til en eller gruppe, og om det i det systematiske arbeidet kan finnes muligheter for å få det til innenfor det ordinære barnehagetilbudet. I intervju med leder i PPT beskrives det at de gjennom intervju og egne observasjoner finner begrunnelser for sine anbefalinger. Det beskrives at PPT også gir anbefalinger til barn som kan ha rett til vedtak etter barnehageloven § 34. Statsforvalteren har i tillegg gjennomgått dokumentasjonen som er fremlagt. De sakkyndige vurderingene viser dette under blant overskrifter som «Nåværende tilbud» «Innhold, organisering, omfang og kompetanse», og «Omfang og organisering av den spesialpedagogiske hjelpen».

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

PPT beskriver anbefalinger til barnehagen knyttet til metoder, innhold og hvordan de bør organisere hjelpen for at barnet skal få utbytte av det.

Hvis det er aktuelt å organisere hjelpen på ulike måter minner Statsforvalteren om at dere må tidfeste hvor mye barnet skal være sammen med de andre barna, i mindre grupper eller en til en med en voksenperson jf. barnehageloven § 34.

De sakkyndige vurderingene viser under ulike overskrifter hva slags tiltak og vurderinger PPT gjør for å bidra til barnets utvikling og læring. På bakgrunn av at tiltak og vurderinger ikke er samlet under et punkt er det utfordrende å lese PPT sine vurderinger i dokumentet. På tross av dette vurderer vi at PPT gjør rede for og tar stilling til hvilken type hjelp og organisering som vil bidra til barnets utvikling og læring.

Statsforvalteren konkluderer med at PPT gjør rede for og ta stilling til hvilken type hjelp og organisering som vil bidra til barnets utvikling og læring.

1.11. PPT skal gjøre rede for og ta stilling til hvilket omfang av spesialpedagogisk hjelp som er nødvendig, og hvilken kompetanse de som gir hjelpen skal ha.

Rettslig grunnlag

Det skal fremgå hvor mange timer per år eller uke spesialpedagogisk hjelp dere anbefaler. Omfanget av tilbudet skal være fastsatt i antall timer per år eller per uke, med utgangspunkt i barnehageårets varighet. Hvilken kompetanse dere anbefaler at de som gir hjelpen skal ha, må også fremgå av den sakkyndige vurderingen jf. barnehageloven § 34, andre ledd bokstav e. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn jf. barnekonvensjonen artikkel 3.1.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen beskrives det at det tilrås et omfang i årstimer som for eksempel 240 årstimer som tilsvarer 5 timer i uken og 1 time pr dag. Det beskrives at det spesifikt legges inn i forbindelse med rutinesituasjoner, overganger, lek, grupper mm. Det beskrives at kompetanse er et eget punkt i sakkyndig vurdering. PPT har samtaler med foreldre, barnehage og observerer barnet i barnehagen og det gjøres en vurdering av hvilken kompetanse den som gir hjelpen skal ha. I intervju sier PPT leder kommer det frem at det tilrås timer utfra et barnehageår på 45 uker.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren vurderer at PPT gjør rede for og tar stilling til hvilket omfang spesialpedagogisk hjelp skal ha og hvilken kompetanse de som gir hjelpen bør ha. Dette kommer fram i samtlige sakkyndige vurderinger om omfanget som tilrådes og hvilken kompetanse som anbefales. Statsforvalteren gjør PPT oppmerksom på at det er barnehagens vedtekter som regulerer hvor mange uker et barnehageår er i den enkelte barnehage. PPT må ta det med i sine vurderinger slik at det er barnets behov og faktiske oppholdstid i barnehagen som ligger til grunn for tilrådingen.

Statsforvalteren konkluderer med at PPT gjør rede for og tar stilling til hvilket omfang av spesialpedagogisk hjelp som er nødvendig, og hvilken kompetanse de som gir hjelpen bør ha.

1.12.PPT skal vurdere hva som er barnets beste når de utarbeider sakkyndige vurderinger.

Rettslig grunnlag

Barnets beste fremgår av FNs barnekonvensjonen artikkel 3 nr. 1. Artikkel 3 nr. 1. Viktigheten av prinsippet ble synliggjort i 2014 da prinsippet også ble nedfelt i Norges Grunnlov, jf. GrL § 104. Barnets beste er et rettslig prinsipp og saksbehandlingsregel som skal sikre at barns interesser løftes frem og vektlegges når det skal tas stilling til problemstillinger som omhandler om barn. At barns beste er en saksbehandlingsregel betyr at det er en feil ved vedtaket dersom hensynet til barnets beste ikke er vurdert i en sak som berører barn.

Barnekonvensjonen fastsetter at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn. I dette ligger at forvaltningsmyndigheten skal vurdere barnets beste konkret for hver enkelt sak i forhold til det spesifikke barnet. Denne vurderingen skal fremgå klart og tydelig av kommunens vedtak. Det skal her foretas en helhetlig vurdering av barnets situasjon hvor barnets behov for utvikling og læring må avveies mot andre behov.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen skriver PPT at en innarbeiding av barnekonvensjonen er en pågående prosess. De skriver at barnets beste er innarbeidet i malene under overskriften «*Barnets stemme*» og at informasjon er skilt ut fra det barnehagen informerer om. PPT skriver at de har arenaer for å få frem momenter til vurderingen av barnets beste og at det hentes inn informasjon som grunnlag for en helhetlig vurdering. PPT forteller at det foretas en vurdering av barnets behov for læring som veies opp mot deltakelse i felleskapet og helsemessige forhold. Sakkyndighetsmøtet beskrives som en arena der man får frem foreldrenes syn på hva som skal veies tyngst. PPT skriver at i de nyere sakkyndige vurderingene er mer tydelig i de skriftlige vurderingene av hva som er barnets beste. I intervju med PPT leder utdypes dette mer.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon:

Statsforvalteren har i sin vurdering lagt til grunn de sakkyndige vurderingene som er sendt som dokumentasjon i tilsynet.

Statsforvalteren vurderer at PPT er opptatt av barnets beste og har en økt bevissthet på at dette skal vurderes i forbindelse med utarbeidelsen av sakkyndig vurdering. Dette ser vi kommer til uttrykk ved at PPT gjør en indirekte vurdering ved å beskrive barnets sterke sider, og gjennom observasjoner ift. hva barnet trives med og hva som kan gi et godt barnehage tilbud for barnet. Vi mener at PPT sine vurderinger av barnets beste er mangelfulle, og det fremkommer ikke godt nok hvilke momenter de har vurdert og hvilken vekt barnets beste har fått. Vurderingene er ikke synliggjort i de sakkyndige vurderingene.

I sakkyndig vurdering i dokumentasjonen er det ikke beskrevet hvilke momenter som er av betydning for en vurdering av barnets beste. Det er derfor ikke mulig å lese ut av dokumentasjonen om det er gjort noen konkrete vurderinger av hva som er barnets beste i den enkelte saken. På bakgrunn av dette er det ikke sannsynliggjort overfor Statsforvalteren at PPT tar stilling til hva som er barnets beste når det utarbeider sakkyndig vurdering.

Barnehagemyndigheten har ettersendt ny dokumentasjon som inneholder ny mal for sakkyndig vurdering, og en sakkyndig vurdering om utsatt skolestart. Den nye malen har et eget punkt 5 om Vurdering, punkt 5.1 «*vurdering av barnets beste*». Statsforvalteren har gjennomgått den nye dokumentasjonen. Det fremgår av den ettersendte dokumentasjonen at PPT i sitt videre arbeid i større grad beskriver ulike momenter som er aktuelle i den enkelte sak. PPT tydeliggjør også at de skal vektlegge de ulike momentene opp mot hverandre. PPT viser til sakkyndig vurdering datert 14.12.2020.

Statsforvalteren ser positivt på at PPT har mer fokus på vurdering og vektning av momenter i barnets beste vurdering. I den ettersendte sakkyndige vurderingen datert 14.12.2020 viser PPT til momenter i vurderingen av hva som er til barnets beste i den aktuelle saken. På tross av at PPT her har gjort en endring i en sakkyndig vurdering vurderer Statsforvalteren at det har gått for kort tid fra varsel om vedtak i den foreløpige rapporten til vi mottok en sakkyndig vurdering der barnets beste er vurdert.

Statsforvalteren finner det derfor ikke sannsynliggjort at kommunen har hatt mulighet til å endre praksisen på området.

Statsforvalteren konkluderer med at PPT ikke vurderer hva som er barnets beste når de utarbeider sakkyndige vurderinger.

Deltema 2: Fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp

2.1 Foreldre kan melde behov om spesialpedagogisk hjelp for barnet når som helst gjennom året.

Rettslig grunnlag

Den individuelle retten til spesialpedagogisk hjelp fremgår av barnehageloven § 31, første ledd. Med dette menes at foreldre når som helst har en rett til å melde behov for spesialpedagogisk hjelp for sitt barn. Barnehagemyndigheten kan derfor ikke vente med å henvise barn til PPT eller ha faste perioder i året for henvisning. Barnehagemyndighetens økonomi og budsjett er ikke momenter i vurderingen av om et barn skal innvilges spesialpedagogisk hjelp.

Statsforvalteren sin undersøkelse

Barnehagemyndigheten svarer bekreftende på at foreldre når som helst kan søke om spesialpedagogisk hjelp. Dette utdypes i intervju med barnehagemyndigheten der de forklarer at de har en egen prosedyre som beskriver rutinene når det gjelder spesialpedagogisk hjelp i barnehagen. Prosedyren har som mål å sikre at barn får oppfylt sine rettigheter etter barnehagelovens § 31. Prosedyren beskriver hva de ulike støttespillerne rundt barnet skal gjøre, samt fremgangsmåten for å melde behov for spesialpedagogisk hjelp. På kommunen sin hjemmeside er det enkelt å finne informasjon om dette temaet. Hvordan man søker om spesialpedagogisk hjelp fremgår også på hjemmesiden. Hjemmesiden viser også at foreldrene selv kan kontakte PPT hvis de tenker at barnet deres trenger hjelp etter § 31.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Etter å ha gjennomgått kommunens «*Prosedyrer spesialpedagogisk hjelp i barnehage*» vurderer Statsforvalteren at barnehagemyndigheten har gode rutiner for at foreldre kan melde behov for spesialpedagogisk hjelp gjennom hele året. Statsforvalteren finner også kommunens hjemmeside oversiktlig i forhold til å melde behov om spesialpedagogisk hjelp via internett.

Statsforvalteren konkluderer med at foresatte kan melde behov for spesialpedagogisk hjelp for barnet gjennom hele året.

2.2 Kommunen skal henvise barnet til PPT så snart foreldrene har bedt om en sakkyndig vurdering.

Rettslig grunnlag

Kommunen skal sørge for at PPT utarbeider sakkyndig vurdering så snart foreldrene har bedt om en sakkyndig vurdering av sitt barn, jf. bhl. § 31, første ledd. Formålet med spesialpedagogisk hjelp er at barn skal få hjelp og støtte så tidlig som mulig jf. bhl. § 1. I dette ligger at barnehagemyndigheten ikke kan vente med å henvise et barn til PPT, eller ha faste perioder i året man henviser barn.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen svarer barnehagemyndigheten at barnehagene har gode rutiner for samarbeid med foreldrene og det tverrfaglige veiledningsteamet, og viser i denne sammenheng til «*prosedyrer om spesialpedagogisk hjelp i barnehagen*». Dette dokumentet inneholder en oversikt over hvem som gjør hva i forbindelse med spesialpedagogisk hjelp. Det fremkommer i pkt. 4 som omhandler foresatte at foreldre når som helst kan be om sakkyndig vurdering fra PPT. Kommunen forteller i intervju at det tverrfaglige veiledningsteamet kommer tidlig på banen med både veiledning og bistand. Videre uttrykker barnehagemyndigheten at de sjeldent har opplevd at foreldre alene ber om spesialpedagogisk hjelp eller sakkyndig vurdering av sitt barn. Ifølge barnehagemyndigheten skjer dette i samarbeid med barnehagen eller helsestasjonen. Dette bekreftes i samtale med foreldre. Barn med kjente diagnoser fra fødsel blir for eksempel henvist til PPT via helsestasjonen. Barnehagestyrerne bekrefter dette.

På kommunen sin hjemmeside står det at foreldre kan be om sakkyndig vurdering når de ønsker det.

Prosedyrene for spesialpedagogisk hjelp inneholder også rutinebeskrivelser før evt. henvisning til PPT. Av disse rutinene fremkommer det bl.a. at foresatte og barnehagen må igjennom flere punkter før de henviser barnet til PPT. Her beskrives det at foresatte og barnehagen ved bekymring for barnets utvikling skal se på tiltak og kartlegging ift. barnet. Partene skal her bli enige om et mål, for så å se om dette målet oppnås innen en gitt tid. Først etter at barnehagen ikke ser den ønskede utviklingen hos barnet, tar foresatte og barnehagen saken videre med en eventuell henvisning til PPT.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren synes det er positivt at det er et godt samarbeid mellom barnehage og foresatte underveis i arbeidet mot en sakkyndig vurdering.

Statsforvalteren legger til grunn at barnehagemyndigheten er kjent med at de skal henvise et barn til PPT så fort foreldre har bedt om en sakkyndig vurdering. Dette kommer frem på nettsiden til kommunen og i prosedyrene for spesialpedagogisk hjelp.

Vi er imidlertid usikre på om kommunen henviser til PPT med en gang foreldre har bedt om det, i alle tilfeller. Statsforvalteren stiller seg dette spørsmålet på bakgrunn av det som kommer frem i rutinebeskrivelser før henvisning til PPT. Vi er usikre på om rutinene kan være med på å bidra til at det går for lang tid til utprøving av tiltak, før kommunen henviser til PPT, i de tilfellene der foreldre allerede har bedt om en sakkyndig vurdering. Dersom kommunen følger disse rutinene i de tilfeller foreldre har bedt om sakkyndig vurdering, vil ikke lovkravet være oppfylt. Dersom kommunen imidlertid følger rutinene, samtidig som henvisning er sendt, vil lovkravet være oppfylt. Etter å ha fått tilsendt ytterligere informasjon om de faktiske rutinene rundt dette mener Statsforvalteren at det er sannsynliggjort at kommunen henviser til PPT så snart foreldrene har bedt om det.

Barnehagemyndigheten tydeliggjør at prosedyren er arbeidsrutiner for barnehagene når de er bekymret for et barns utvikling, eller det er ting de undrer seg over.

Statsforvalteren konkluderer med at kommunen henviser barnet til PP-tjenesten så snart foreldrene har bedt om en sakkyndig vurdering.

2.3 Det skal innhentes samtykke fra foreldrene før PPT utarbeider sakkyndig vurdering.

Rettslig grunnlag

Før PPT utarbeider sakkyndig vurdering av barnet skal foresatte samtykke til dette, jf. bhl. 32, første ledd.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen fremgår det at barnehagemyndigheten aldri henviser barn til PPT uten foreldrenes samtykke. Barnehagemyndigheten viser her til skjema «*informert samtykke til tverrfaglig samarbeid*». På kommunens hjemmeside finner vi skjema for henvisning for barn/elev til PPT. Skjemaet inneholder avkrysning i forhold til om barnet trenger logopedisk hjelp eller en sakkyndig utredning fra PPT.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren registrerer at barnehagemyndigheten har sendt med skjema «*informert samtykke til tverrfaglig samarbeid*» som dokumentasjon på samtykke før utarbeidelse av sakkyndig vurdering. Vi

vurderer at dette skjemaet ikke gir god nok informasjon om at foreldrene gir samtykke til at det utarbeides sakkyndig vurdering. På kommunenes hjemmeside finner Statsforvalteren skjema «henvisning barn/elev». I dette skjemaet fremkommer det at foreldrene samtykker til utarbeidelse av sakkyndig vurdering ved å skrive under på henvisningsskjemaet. Statsforvalteren legger til grunn at barnehagemyndigheten har sendt inn feil skjema.

Statsforvalteren konkluderer med at det innhentes samtykke fra foreldre før PPT utarbeider sakkyndig vurdering.

2.4 Foresatte skal ha mulighet til å uttale seg om innholdet i sakkyndig vurdering før det fattes vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

Rettslig grunnlag

Det fremgår av bhl. § 32, første ledd andre punktum at foresatte har rett til å gjøre seg kjent med innholdet i den sakkyndige vurderingen, samt å uttale seg.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen viser barnehagemyndigheten til den sakkyndige vurderingen der det informeres om at foresatte kan komme med synspunkter på vurderingen. Dette utdypes i intervjuet med barnehagemyndigheten og PPT. Denne praksisen bekreftes også i samtale med foreldrene.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren har lest de innsendte sakkyndige vurderingene og ser at de inneholder en uthevet setning om at foresatte kan komme med synspunkter på den sakkyndige vurderingen. Retten står med uthevet skrift nederst i de sakkyndige vurderingene.

Statsforvalteren konkluderer med at foreldrene får informasjon om at de har rett til å uttale seg om den sakkyndige vurderingen.

2.5 Kommunen skal innhente samtykke fra foreldrene før kommunen fattes vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

Rettslig grunnlag

Det fremgår av bhl. § 32, første ledd at foresatte skal samtykke til at det fattes vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I både egenvurderingen og intervjuet med barnehagemyndigheten vises det til at de sender ut et brev om informasjon om samtykke før det fattes vedtak om spesialpedagogisk hjelp. I brevet linkes det til et digitalt samtykkeskjema. Foreldrene som Statsforvalteren har snakket med bekrefter at de har signert samtykke før det fattes vedtak.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Barnehagemyndigheten viser til gode rutiner for å sørge for at foreldre samtykker til at det fattes vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

Statsforvalteren konkluderer med at det innhentes samtykke fra foreldrene før kommunen fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

2.6 Kommunen skal sørge for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

Rettslig grunnlag

Forvaltningsloven § 17 første ledd pålegger forvaltningen ved behandling av alle enkeltvedtak «å påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes». I dette ligger at kommunen både skal ta imot informasjon fra partene, samt selv å undersøke saken så godt som mulig før vedtak fattes. Bakgrunnen for dette er at forvaltningsorganet skal ha så godt beslutningsgrunnlag som mulig. Andre momenter av betydning er om det foreligger oppdatert informasjon om barnet og om barnet har fått mulighet til å gi uttrykk for sitt syn i saken, jf. barnekonvensjonen artikkel 12.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen svarer barnehagemyndigheten ja på spørsmålet om det innhentes flere opplysninger fra PPT dersom den sakkyndige vurderingen ikke er god nok. Det beskrives at barnehagemyndigheten og PPT er organisert i sektor oppvekst og har et tett samarbeid. I egenvurderingen beskriver de at de tar kontakt med PPT om de mener de trenger flere opplysninger. I intervju med barnehagemyndigheten blir vi fortalt at realiteten er en annen, og at praksisen deres er for dårlig på dette punktet. De forteller at de burde vurdere å sende sakkyndige vurderinger tilbake oftere og be om ytterlig informasjon. Bakgrunnen for dette er at vurderingen fra PPT ofte blir for generell, slik at man ikke klarer å lese ut av vurderingen hva barnehagen skal gjøre for det aktuelle barnet. Barnehagemyndigheten sender vurderinger tilbake i noen tilfeller, men bare når de

ser konkrete mangler. Et eksempel de selv nevner er manglende målsetning. Det poengteres at dette er noe de har arbeidet masse med i det siste, som et resultat av mange klager. De forteller at vedtakene ofte er basert på oppdatert informasjon om barnet.

Den innsendte dokumentasjonen illustrerer at vedtakene stort sett bygger på ny dokumentasjon og nye sakkyndige vurderinger i vurderingen av barnet, før det innvilges spesialpedagogisk hjelp.

I egenvurderingen svarer barnehagemyndigheten at PPT legger vekt på barnets stemme allerede i utredningsarbeidet. Barnehagemyndigheten forteller i intervju at barnets stemme synliggjøres gjennom et samtykkeskjema som sendes ut til foresatte. Barnet gis altså mulighet til å si sin mening. Det er imidlertid sjeldent at noen faktisk snakker med barnet. Barnets syn kommer som regel via foresatte, eller de ansatte i barnehagen.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren har lest gjennom den innsendte dokumentasjonen og vurderer at de sakkyndige vurderingene kan oppfattes både utydelig og for generell. Dette kan resultere i at det blir vanskelig for barnehagemyndigheten å forstå hva PPT har ment i sin vurdering. Ringvirkningen av dette blir igjen at det kan bli vanskelig for både barnehage og foresatte å forstå hva som menes i selve vedtak. Statsforvalteren finner at det er gjentakende dårlig beskrivelse av overordnet målsetning for hjelpen, samt gjennomføringen av selve hjelpen. At disse punktene er mangelfulle gjør at barnehagemyndigheten bør be om ytterligere informasjon før vedtak fattes.

I etterkant av foreløpig rapport har barnehagemyndigheten informert om at de skal sørge for et tettere samarbeid med PPT i alle fremtidige saker. Barnehagemyndigheten skal innhente mer informasjon ved behov og øke personalressursen slik at disse oppgavene løses på en bedre måte.

Statsforvalteren ser positivt på at barnehagemyndigheten er i gang med å se på løsninger for å ivareta opplysningsplikten. Vi mener barnehagemyndigheten i egenerklæringen må beskrive bedre hvordan opplysningsplikten skal ivaretas i fremtidige saker.

Statsforvalteren konkluderer med at barnehagemyndigheten ikke sørger for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

2.7 Kommunen skal fatte vedtak i alle saker når PPT har gjennomført en sakkyndig vurdering.

Rettslig grunnlag

I forvaltningsloven § 2 bokstav a defineres et vedtak som en avgjørelse som treffes under utøving av offentlig myndighet.

Det følger av bhl. § 34, første ledd at kommunen skal fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp etter at PPT har utarbeidet en sakkyndig vurdering. Den sakkyndige vurderingen skal inngå i barnehagemyndighetens grunnlag for å behandle saken.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen skriver barnehagemyndigheten at det fattes enkeltvedtak på bakgrunn av alle sakkyndige vurderinger, uavhengig av om det innvilges spesialpedagogisk hjelp eller ikke. Dette bekreftes også i samtale med barnehagemyndigheten, samt den innsendte dokumentasjonen.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren har lest all innsendt dokumentasjon i saken og vurderer at kommunen fatter vedtak i alle saker om spesialpedagogisk hjelp etter at PPT har utarbeidet en sakkyndig vurdering.

Statsforvalteren konkluderer med at kommunen fatter vedtak i alle saker der PP-tjeneste har gjennomført en sakkyndig vurdering.

2.8 Vedtak om spesialpedagogisk hjelp skal inneholde informasjon om hva hjelpen skal gå ut på.

Rettslig grunnlag

Vedtaket om spesialpedagogisk hjelp skal inneholde informasjon om hva hjelpen skal gå ut på jf. bhl. § 35 annet ledd bokstav a.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen svarer barnehagemyndigheten at vedtaket om spesialpedagogisk hjelp inneholder hva vedtaket går ut på. I samtale med barnehagestyrene beskrives det at de ikke alltid mener det

fremgår av vedtakene hva de som skal utføre hjelpen faktisk skal gjøre for det spesifikke barnet. Statsforvalteren har gjennomgått alle vedtakene som barnehagemyndigheten har oversendt i forbindelse med tilsynet. Vedtakene har et skjematisk preg, der innholdet fremstilles punktvis.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren ser at vedtakene er skjematisk oppstilt med punkter som ramser opp tiltakene som skal iverksettes. Tiltakene den spesialpedagogiske hjelpen skal omfatte blir presentert med korte setninger og stikkord. Noen vedtak er mer utfyllende enn andre vedtak. De vedtakene som er fattet i korthet er vanskelig å tyde i forhold til hva hjelpen faktisk skal gå ut på. På bakgrunn av dette vurderer Statsforvalteren at vedtakene ikke inneholder god nok informasjon om hva hjelpen skal gå ut på.

I etterkant av foreløpig rapport har barnehagemyndigheten ettersendt ny informasjon. De informerer om at de har lagt inn et nytt punkt i mal om sakkyndighetsmøte, der det fremgår at den spesialpedagogiske hjelpen skal avtales med foresatte før det skrives en sakkyndig vurdering.

Statsforvalteren oppfatter dette noe uklart. Vi mener barnehagemyndigheten i egenerklæringen må redegjøre bedre for hvordan de skal ivareta at vedtak om spesialpedagogisk hjelp inneholder informasjon om hva hjelpen skal gå ut på.

Statsforvalteren konkluderer med at vedtakene om spesialpedagogisk hjelp ikke inneholder informasjon om hva hjelpen skal gå ut på.

2.9 Vedtaket om spesialpedagogisk hjelp skal inneholde informasjon om hvor lenge hjelpen skal vare.

Rettslig grunnlag

Vedtaket om spesialpedagogisk hjelp skal inneholde informasjon om hvor lenge den spesialpedagogiske hjelpen skal vare, jf. bhl. § 35 andre ledd bokstav b. Hjelpens varighet skal fremgå direkte av vedtaket.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen svarer barnehagemyndigheten positivt på at vedtaket inneholder informasjon om hvor lenge hjelpen skal vare. Statsforvalteren har mottatt 8 enkeltvedtak om spesialpedagogisk hjelp. Varigheten av den spesialpedagogiske hjelpen framgår av et eget punkt i vedtaket, og viser at alle

vedtak fattet av barnehagemyndigheten har en varighet på 45 uker. For vedtak fattet i 2020 betyr dette at vedtaket gjelder for barnehageåret 2020/2021. I intervju med barnehagemyndigheten kommer det fram at barnehagene får ressurser for 48 uker, men at ressursene de får skal fordeles på 45 uker. Bakgrunnen for at barnehagemyndigheten innvilger hjelp i 45 uker er at barna skal ha 1 måned ferie, 5 planleggingsdager og fri i høytider i løpet av et barnehageår. Barnehagemyndigheten sier i intervju at barnet vil få den hjelpen det har krav på hvis barnet er i barnehagen mer enn 45 uker i løpet av et barnehageår.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Den innsendte dokumentasjonen viser at varigheten på hjelpen fremgår av selve vedtaket. Statsforvalteren stiller likevel spørsmål til om vedtaket samsvarer med realiteten. Dersom et barn har oppholdstid utover 45 uker, vil ikke vedtaket være gyldig utover det som faktisk er innvilget. Statsforvalteren vil minne kommunen på at det er barnets behov og faktiske oppholdstid i barnehagen som skal ligge til grunn for vedtaket. På tross av at dette kommer uklart fram i vedtaket mener Statsforvalteren at det er sannsynliggjort at barnehagemyndighetenes praksis er at barna får spesialpedagogisk hjelp hele barnehageåret.

Statsforvalteren konkluderer med at vedtak om spesialpedagogisk hjelp inneholder informasjon om hvor lenge hjelpen skal vare.

2.10 Vedtaket om spesialpedagogisk hjelp skal inneholde informasjon om hvilket timeomfang hjelpen skal ha.

Rettslig grunnlag

Vedtak om spesialpedagogisk hjelp skal inneholde informasjon om timeomfanget av den spesialpedagogiske hjelpen, jf. bhl. § 35 andre ledd bokstav c. Omfanget av tilbudet skal være fastsatt i antall timer per år eller per uke.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen svarer barnehagemyndigheten at timeomfanget fremgår av det enkelte vedtaket, og viser til vedlagt dokumentasjon. Dette bekreftes også i samtale med barnehagemyndigheten. Statsforvalteren har lest gjennom den innsendte dokumentasjonen og ser at omfanget av den spesialpedagogiske hjelpen fremgår i et eget punkt i vedtakene. Omfanget er angitt i årstimer, der barnehagemyndigheten tar utgangspunkt i at et barnehageår består av 45 uker.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren vurderer at vedtakene om spesialpedagogisk hjelp er i tråd med de krav som loven setter om at timeomfanget skal fremgå av vedtaket.

Statsforvalteren konkluderer med at vedtak om spesialpedagogisk hjelp inneholder informasjon om hvilket timeomfang hjelpen skal ha.

2.11 Vedtaket om spesialpedagogisk hjelp skal inneholde informasjon om hvordan hjelpen skal organiseres.

Rettslig grunnlag

Det må fremgå tydelig av vedtaket hvordan den spesialpedagogiske hjelpen skal organiseres, jf. bhl. § 35 andre ledd d. I dette ligger at det må komme frem av vedtaket hvor og hvordan hjelpen skal gis.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen svarer barnehagemyndigheten bekreftende på at vedtakene inneholder informasjon om hvordan hjelpen skal organiseres, og viser til innsendt dokumentasjon. I intervju med barnehagemyndigheten kommer det frem at de synes det er vanskelig å vite hva PPT faktisk har ment i noen av sine sakkyndige vurderinger. I en forlengelse av dette sier barnehagemyndigheten at det kan være vanskelig å forme gode nok vedtak, som igjen resulterer i at det kan være vanskelig å organisere hjelpen rundt det aktuelle til barnet. Dette støttes også av enkelte barnehagestyrere, som uttaler at det er vanskelig å lese ut av vedtaket hvordan hjelpen skal organiseres.

I vedtakene er det et eget punkt som heter «*organisering*». Under dette punktet krysses det av for om hjelpen skal gis som en til en, eller direkte i en gruppe. Det krysses også av på om arbeidet finner sted i barnehagen. I tillegg til dette forklares organiseringen litt nærmere under overskriften «*nærmere beskrivelse av den spesialpedagogiske hjelpen*». Den innsendte dokumentasjonen viser at saksbehandlingen gjøres ulikt. I noen vedtak er organiseringen beskrevet klart, mens i andre vedtak er organiseringen beskrevet med stikkord og fremstår dermed noe mer uklar.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Ut fra den innsendte dokumentasjonen ser Statsforvalteren at organiseringen beskrives noe ulikt i vedtakene. Organiseringen av hjelpen kan imidlertid presiseres ytterligere ved å beskrive hvordan den spesialpedagogiske hjelpen praktisk gjennomføres i det enkelte tilfellet. Statsforvalteren

vurderer likevel at barnehagemyndigheten innfrir minstekravet til forklaringen på hvordan hjelpen skal organiseres.

Statsforvalteren konkluderer med at vedtak om spesialpedagogisk hjelp inneholder informasjon om organiseringen av den spesialpedagogiske hjelpen.

2.12 Vedtaket om spesialpedagogisk hjelp skal inneholde informasjon om hvilken kompetanse de som gir hjelpen skal ha.

Rettslig grunnlag

Det må fremgå av vedtaket om spesialpedagogisk hjelp hvilken kompetanse de som gir hjelpen skal ha, jf. bhl. § 35 annet ledd bokstav e. Hovedregelen er at hjelpen skal gis av en person med formell pedagogisk kompetanse. Dette skal fremgå tydelig av vedtaket. Hjelpen kan gis av en assistent der det er forsvarlig, men da må dette fremgå tydelig av vedtaket. Det må også være tydelig hvem som skal veilede assistenten.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen svarer barnehagemyndigheten bekreftende på at det kommer frem av vedtaket hvilken kompetanse den som skal gi hjelpen skal ha. De viser i denne sammenheng til den innsendte dokumentasjonen. Dokumentasjonen viser at vedtakene inneholder faste fraser om hvilken kompetanse den som gir hjelpen bør ha.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

De innsendte vedtakene om spesialpedagogisk hjelp viser at barnehagemyndigheten bruker standardiserte setninger til å forklare hvilken kompetanse den som skal utøve hjelpen bør ha. Som nevnt ovenfor skal det komme frem av vedtakets innhold hvilken kompetanse som kreves av den som skal gi den spesialpedagogiske hjelpen. Det skal altså fremgå av vedtaket hvilken kompetanse den som gir hjelpen skal ha, ikke bør ha. Når barnehagemyndigheten bruker uttrykket «bør» kan det sende signaler om at assistenter kan gjøre mye av jobben som er tiltenkt spesialpedagoger. På tross av at barnehagemyndigheten skriver «bør» og ikke «skal» er det kommunens praksis som er avgjørende, og ikke hva som står i vedtaket. Statsforvalteren vil likevel poengtere at en slik ordlyd og beskrivelse av kompetansen til den som skal utføre hjelpen blir noe upresis. De innsendte vedtakene viser at kompetansebeskrivelsen justeres svært lite fra vedtak til vedtak. Dette mener Statsforvalteren gjør at beskrivelsen av kompetansen kan bli for generell i forhold til det aktuelle

barnet. Statsforvalteren mener imidlertid at barnehagemyndigheten oppfyller minimumskravet til hva som etter loven skal fremgå av vedtaket.

Statsforvalteren konkluderer med at vedtak om spesialpedagogisk hjelp inneholder informasjon om kompetansen til den som skal gi den spesialpedagogiske hjelpen.

2.13 Vedtaket om spesialpedagogisk hjelp skal inneholde tilbud om foreldrerådgivning.

Rettslig grunnlag

Det følger av bhl. § 35 andre ledd bokstav f at det skal gis tilbud om foreldreveiledning i vedtaket. Dere må angi i vedtaket hvordan tilbudet om rådgivning skal gjennomføres og hvor mye tid som er satt av. Veiledningen skal komme i tillegg til ressursene som skal dekke barnets behov for spesialpedagogisk hjelp.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen svarer barnehagemyndigheten at det gis tilbud om foreldrerådgivning i vedtakene. Dette bekreftes også i intervju med barnehagemyndigheten. Den innsendte dokumentasjonen viser at vedtakene inneholder en setning om at «*den spesialpedagogiske hjelpen skal inneholde tilbud om foreldrerådgivning*». Dette er også en standardisert setning som går igjen i alle vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

Fylkesammen sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren har lest gjennom den innsendte dokumentasjonen og vurderer at alle vedtakene om spesialpedagogisk hjelp inneholder informasjon om at den spesialpedagogiske hjelpen skal inneholde tilbud om foreldrerådgivning. Selv om det står i vedtakene at det skal gis et tilbud om foreldrerådgivning er ikke dette utfyllende nok informasjon for at foresatte skal vite hva de har krav på. Statsforvalteren ser at det mangler en presisering av tilbudet i forhold til omfang av, eller hvordan foreldrerådgivningen skal foregå. Det tydeliggjøres heller ikke i vedtaket at tilbud om foreldrerådgivning kommer i tillegg til ressursene som skal dekke barnets behov. Vi mener at informasjonen for å få foreldreveiledning ikke fremgår godt nok i vedtak. I dette ligger at det må beskrives hvordan rådgivningen skal gis, omfanget, og at det kommer i tillegg til ressurser som skal dekke barnets behov.

I etterkant av foreløpig rapport har barnehagemyndigheten ettersendt ny informasjon. De informerer om at de har lagt inn et nytt punkt i mal om sakkyndighetsmøte, der det kommer frem at

den spesialpedagogiske hjelpen skal avtales med foresatte før det skrives en sakkyndig vurdering. Barnehagemyndigheten opplyser om at dette også omfatter foreldrerådgivning.

Statsforvalteren oppfatter dette noe uklart. Vi mener barnehagemyndigheten i egenerklæringen må redegjøre bedre for hvordan de skal ivareta at vedtaket inneholde informasjon om tilbud om foreldrerådgivning.

Statsforvalteren konkluderer med at vedtaket er for upresist når det gjelder informasjon om tilbud om foreldrerådgivning.

2.14 Kommunen skal begrunne et vedtak som ikke samsvarer med den sakkyndige vurderingen.

Rettslig grunnlag

Et vedtak som avviker fra den sakkyndige vurderingen skal begrunnes, jf. bhl. § 35 første ledd. Begrunnelsen må vise hvordan vedtaket oppfyller barnets behov for spesialpedagogisk hjelp. Bakgrunnen for begrunnelsesplikten er at den sikrer at foresatte mottar informasjon om kommunens vurderinger, som igjen er til nytte ved en eventuell klage.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen svarer barnehagemyndigheten at de begrunner vedtak som avviker fra den sakkyndige vurderingen. I intervju forteller de at de sjelden fatter vedtak som avviker fra den sakkyndige vurderingen til det negative for barnet. barnehagemyndigheten viser videre til et tilfelle der vedtaket ikke var i samsvar med den sakkyndige vurderingen. Vedtaket avviker fra den sakkyndige vurderingen til det positive for barnet. Vedtaket har *overskriften «Enkeltvedtak – spesialpedagogisk hjelp»*. I vedtaket innvilges det 1200 årstimer fordelt utover barnehageåret 2020/2021. Innledningsvis i vedtaket informeres det om at vedtaket bygger på sakkyndig vurdering fra PPT i barnehagemyndigheten. I begrunnelsen til vedtaket informeres det om at timeantallet er økt med 25 timer/uka for at barnehagen skulle klare å gi barnet det det trengte.

Barnehagemyndigheten forteller at dette ble gjort på bakgrunn av utredninger der resultatet ble kjent etter at den sakkyndige vurderingen var skrevet.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Etter å ha lest gjennom den innsendte dokumentasjonen ser Statsforvalteren at barnehagemyndigheten beskriver i vedtaket hvordan barnets vansker og utfordringer blir avhjulpet

på tross av at vedtaket avviker fra den sakkyndige vurderingen. Det vedtaket som avviker fra den sakkyndige vurderingen, er som nevnt til det positive for det aktuelle barnet. Enkeltvedtaket er derfor ikke helt målbart i forhold til bakgrunnen for denne problemstillingen. Bakgrunnen for denne problemstillingen er å vurdere om barnehagemyndigheten ivaretar barnet i de situasjonene der det fattes vedtak som avviker negativt fra det som tilrås i sakkyndig vurdering. I ovennevnte vedtak fremgår det av begrunnelsen at dette ble gjort for at barnehagen skulle være i stand til å følge opp barnet med tilrettelegging innenfor EIBI, altså til det bedre for barnet.

Statsforvalteren vurderer at barnehagemyndigheten har sannsynliggjort at de begrunner et vedtak som avviker fra den sakkyndige vurderingen med hvordan barnets vansker og utfordringer avhjelpes.

Statsforvalteren konkluderer med at Kommunen begrunner vedtak som avviker fra den sakkyndige vurderingen.

2.15 Kommunen skal ta stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

Rettslig grunnlag

Barnets beste er et rettslig prinsipp og en saksbehandlingsregel som skal sikre at barns interesser løftes frem og vektlegges når det skal tas stilling til problemstillinger som omhandler om barn jf. FNs barnekonvensjonen artikkel 3 nr. 1. At barns beste er en saksbehandlingsregel betyr at det er en feil ved vedtaket dersom hensynet til barnets beste ikke er vurdert i en sak som berører barn.

Viktigheten at prinsippet ble synliggjort i 2014 da prinsippet også ble nedfelt i Norges Grunnlov § 104.

Barnekonvensjonen fastsetter at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn. I dette ligger at forvaltningsmyndigheten skal vurdere barnets beste konkret for hver enkelt sak i forhold til det spesifikke barnet. Denne vurderingen skal fremgå klart og tydelig av kommunens vedtak. Det skal her foretas en helhetlig vurdering av barnets situasjon hvor barnets behov for utvikling og læring må avveies mot andre behov.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen svarer barnehagemyndigheten at det er nytt for de å ha en vurdering av hva som er barnets beste med i vedtakene. De forteller at samlingen på Lillehammer som omhandlet barnets beste, var svært nyttig. Barnehagemyndigheten beskriver at det alltid har vært fokus på inkludering av alle barn, hva som er barnets interesser og vurdering av barnets trivsel og mestring, men at dette ikke alltid har kommet fram i selve vedtaket. Dette utdypes i samtale med barnehagemyndigheten.

De forklarer at de er opptatte av å ha riktig kompetanse på plass, slik at de skal klare å ivareta de minste barna sin stemme gjennom barneintervjuer.

Statsforvalteren har gjennomgått den innsendte dokumentasjonen og ser at barnehagemyndigheten har et økende fokus på barnets beste i prosedyrene sine og i vedtakene om spesialpedagogisk hjelp. Vedtakene har et eget punkt i vedtaket med overskriften «barnets stemme».

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren vurderer at barnehagemyndigheten er opptatt av barnets beste og har en økt bevissthet på at dette skal vurderes i forbindelse med at det fattes vedtak om spesialpedagogisk hjelp. Dette kommer blant annet til uttrykk ved at temaet er tatt inn i både kommunens prosedyrer og barnehagemyndighetens vedtak. I «*prosedyrer for spesialpedagogisk hjelp i barnehage*» er barnets beste et eget punkt. Statsforvalteren vurderer dette avsnittet i prosedyren som en opprømsing av det kommunen mener er barnets beste. Avsnittet tar for seg barnets beste på en så overordnet måte at det er vanskelig å forstå hva kommunen faktisk mener. Vurderingen er et uttrykk som går igjen uten at det presiseres hva som faktisk ligger i vurderingen av barnets beste. Det fremgår heller ikke av rutinebeskrivelsen hvordan en slik vurdering skal gjøres.

I vedtakene er det en egen overskrift om «*barnets stemme*». Punktet oppleves som en opprømsing av barnets situasjon uten at det gjøres nærmere vurderinger av hva som er til det spesifikke barnets beste. I vedtakene i den innsendte dokumentasjonen er barnets situasjon beskrevet svært mangelfullt. Det er derfor ikke mulig å lese ut av vedtakene om det er gjort noen konkrete vurderinger av hva som er barnets beste i den enkelte sak. På bakgrunn av dette er det ikke sannsynliggjort overfor Statsforvalteren at barnehagemyndigheten tar stilling til hva som er barnets beste når det fattes vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

I etterkant av foreløpig rapport har barnehagemyndigheten ettersendt ny dokumentasjon om at de har utarbeidet en ny mal for vedtak som synliggjør hva som er barnets beste. Statsforvalteren har sett på den nye malen for vedtak om spesialpedagogisk hjelp i barnehage, og ser at det er lagt til et eget punkt om «*barnets beste*».

Statsforvalteren finner det ikke sannsynliggjort at kommunen har hatt mulighet til å endre praksisen på området. Bakgrunnen for dette er at vi mener at det har gått for kort tid fra foreløpig rapport ble sendt og til vi mottok tilbakemeldingen fra kommunen på rapporten.

Statsforvalteren konkluderer med at kommunen ikke tar stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

2.16 Vedtaket skal inneholde informasjon om klagerett, klagefrist, klageinstans og at klagen skal sendes til kommunen.

Rettslig grunnlag

Vedtaket skal inneholde informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og at klagen skal sendes til kommunen jf. fvl. § 27, tredje ledd første punktum.

Statsforvalteren sin undersøkelse

Barnehagemyndigheten har i egen vurderingen svart at den opplyser om klagereglene, og at de har en egen mal de forholder seg til.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren har gjennomgått alle vedtak i dokumentasjonen, og ser at alle vedtak inneholder informasjon om disse saksbehandlingsreglene.

Statsforvalteren konkluderer med at vedtak inneholder informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og informasjon om at klagen skal sendes til kommunen.

2.17 Vedtaket skal inneholde informasjon om retten til å se sakens dokumenter.

Rettslig grunnlag

Retten til å se sakens dokumenter fremgår av, jf. fvl. § 27 tredje ledd første punktum jf. fvl. §§ 18 og 19.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egen vurderingen svarer barnehagemyndigheten nei på dette spørsmålet. Barnehagemyndigheten informerer på samme tid om at dette er tatt inn i en ny mal. I prosedyrene til Gjøvik kommune er det et eget punkt som omhandler enkeltvedtak. Her står det blant annet hva et enkeltvedtak skal inneholde. Retten til å se sakens dokumenter fremgår av prosedyrene til kommunen.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren har lest gjennom den innsendte dokumentasjonen og ser at kommunen har et eget punkt i sin prosedyre som sier at et enkeltvedtak skal inneholde informasjon om at partene har rett til å se sakens dokumenter. Denne retten fremgår også i et eget punkt, med uthevet skrift,

avslutningsvis i hvert enkeltvedtak gjort av barnehagemyndigheten. Statsforvalteren legger til grunn at barnehagemyndigheten følger sine egne retningslinjer for framtidige vedtak.

Statsforvalteren konkluderer med at vedtaket inneholder informasjon om retten til å se sakens dokumenter.

2.18 Kommunen skal fatte vedtak så snart som mulig når PPT har utarbeidet sakkyndig vurdering, og med oppstartsdato ut fra barnets behov.

Rettslig grunnlag

Barnehagemyndigheten skal fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp så snart som mulig. Med dette menes at det skal fattes vedtak så snart barnehagemyndigheten har all den dokumentasjonen den trenger jf. bhl. § 31 jf. fvl. § 11 a. Barnehagemyndigheten kan dermed ikke vente med å fatte vedtak. Det er barnets behov som er avgjørende for når hjelpen skal iverksettes.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen svarer barnehagemyndigheten at hovedregelen er at de skal fatte vedtak så snart det foreligger en sakkyndig vurdering fra PPT. De skriver også at det kan forekomme forsinkelser i forbindelse med nytt barnehageår hvor saksmengden er stor. Det presiseres at alle vedtak er behandlet før oppstart av et nytt barnehageår. Dette bekreftes også i intervju med barnehagemyndigheten. Barnehagemyndigheten har sendt inn en oversikt over saker og gangen i saksbehandlingstiden. Dokumentet er gitt navnet «*saksbehandlingstid spesialpedagogisk hjelp 2020 – Gjøvik kommune*». I egenvurderingen svarer barnehagemyndigheten at de setter oppstartstidspunktet ut fra vedtaksdatoen. De beskriver at det i pågående saker settes vedtaksdato fra nytt barnehageår, da barnet har vedtak som gjelder ut barnehageåret. Barnehagemyndigheten skriver at det i enkeltsaker kan det iverksettes tiltak før enkeltvedtak er fattet. Dette gjelder saker der de ser at barnet trenger hjelp med en gang.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren har sett på den innsendte oversikten over saksbehandlingstiden til barnehagemyndigheten. Den innsendte dokumentasjonen viser at barnehagemyndigheten er rask med å fatte vedtak når sakkyndig vurdering og samtykke fra foresatte er på plass.

Statsforvalteren konkluderer med at kommunen fatter vedtak så snart som mulig når PPT har utarbeidet sakkyndig vurdering, og med oppstartsdato ut fra barnets behov.

Deltema 3: Gjennomføring av spesialpedagogisk hjelp

3.1 Kommunen skal igangsette den spesialpedagogiske hjelpen fra vedtaksdato eller fra den datoen vedtaket fastsetter.

Rettslig grunnlag

Barnehagemyndigheten skal gi den spesialpedagogiske hjelpen fra vedtaksdato eller fra det tidspunktet vedtaket fastsetter, jf. barnehageloven § 31. Kommunens økonomi kan ikke være styrende ift. tidspunktet for når et barn får oppfylt retten til spesialpedagogisk hjelp jf. § 31.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egen vurderingen svarer barnehagemyndigheten at den spesialpedagogiske hjelpen gjelder fra vedtaksdato. Hvis det fattes et nytt vedtak i et tilfelle der et barn allerede er blitt innvilget spesialpedagogisk hjelp, gjelder det nye vedtaket fra nytt barnehageår. I intervju med barnehagemyndigheten utdypes dette nærmere. Barnehagemyndigheten forteller at de kan havne i en situasjon der det er mangel på spesialpedagogisk veiledning, og at man ikke har kapasitet til å iverksette tiltak fra vedtaksdato. I slike situasjoner blir mellomløsninger iverksatt, slik at barnet får noe spesialpedagogisk hjelp. Barnehagestyrerne forteller at de opplever at nye vedtak om spesialpedagogisk hjelp stort sett gjelder fra nytt barnehageår, men at det også har skjedd at et vedtak har blitt iverksatt midt i barnehageåret.

I samtale med foreldre bekreftes det at hjelpen blir igangsatt umiddelbart etter vedtaksdato.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Den innsendte dokumentasjonen belyser tidsaspektet fra vedtak er fattet til tiltakene er iverksatt. Statsforvalteren har lest alle vedtakene om spesialpedagogisk hjelp og ser at alle vedtakene er fattet i mai og juni 2020. I de nevnte vedtakene står det at de gjelder for året 2020/2021. Dette bekrefter at tiltakene i vedtakene gjelder fra vedtakstidspunktet. Statsforvalteren finner det derfor sannsynliggjort at barnehagemyndigheten igangsetter den spesialpedagogiske hjelpen innenfor rimelig tid fra vedtaket fattes.

Statsforvalteren konkluderer med at kommunen igangsetter den spesialpedagogiske hjelpen fra vedtaksdato eller fra den datoen vedtaket fattes.

3.2 Barnet får den hjelpen det har rett på i henhold til vedtaket (innholdet, varighet, omfang, organisering og kompetanse).

Rettslig grunnlag

Hjelpen skal gjennomføres med det innhold, varighet, omfang, organisering og kompetanse som er fastsatt i vedtaket jf. barnehageloven §§ 31, fjerde ledd jf. 35.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen svarer barnehagemyndigheten bekreftende på at barnet får den hjelpen det har krav på ift. innhold, varighet, organisering og kompetanse til den som gir hjelpen.

Barnehagemyndigheten skriver også at de har jobbet mye med dette temaet i det siste. De er svært opptatte av kompetanseheving, slik at barnehagene ikke skal bli så sårbare hvis spesialpedagogen er fraværende.

I samtale med barnehagemyndigheten kommer det frem at de har mottatt klager fra foresatte. Disse klagene har handlet om at den spesialpedagogiske hjelpen som er gitt i barnehagene ikke er god nok. Som et resultat av dette iverksatte barnehagemyndigheten tiltak ved de aktuelle barnehagene. De førte tilsyn med barnehagene etter barnehageloven. Barnehagemyndigheten forteller i denne sammenheng at de er svært opptatte av opplæring av andre i personalet enn bare spesialpedagogene, i tilfelle fravær. Dette er viktig for å klare å gi barnet den hjelpen det trenger.

Dette støttes også av en barnehagestyrer. Styreren forteller at de ofte gir mer i antall timer enn det vedtaket faktisk innvilger. Bakgrunnen for dette er at barnehagen ser at barnet har et større behov enn det vedtaket tilsier. Styreren forteller også at de henter inn vikarer hvis spesialpedagogen er fraværende. Det handler om å gi barnet et alternativ slik at ikke all hjelp bortfaller.

Andre barnehagestyrere trekker frem utfordringer ved å sette inn ekstra ressurser knyttet til det enkelte barn, der man ikke har driftsbudsjett til å dekke hjelpen.

Enkelte barnehagestyrere setter også spørsmålstejn ved at det i stor grad tilrås assistenter til de barna som trenger mest hjelp. En styrer poengterer at det ofte er problematisk å forstå hvilken kompetanse den som skal gi hjelpen skal ha. Det kan for eksempel stå «*person med erfaring*», i stedet for at det er presisert hvilken kompetanse vedkommende som skal gi hjelpen skal ha.

Den innsendte dokumentasjonen inneholder to årsrapporter og en IUP.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren har lest den innsendte dokumentasjonen og ser at det i vedtak om spesialpedagogisk hjelp kommer frem hvilken varighet, innhold, organisering og omfang hjelpen skal ha. Det fremgår også av vedtakene hvilken kompetanse den som skal gi hjelpen bør ha.

Statsforvalteren vurderer at det er problematisk at uttrykket «*bør*» brukes i sammenheng med kompetansekravet. I vedtaket skal det komme frem hvilken kompetanse som kreves av den som skal gi hjelp til barnet.

Den individuelle utviklingsplanen inneholder en oversikt over innholdet, varigheten, omfanget og organiseringen av den spesialpedagogiske hjelpen som skal gis. Når det gjelder hvilken kompetanse som kreves kommer ikke dette alltid godt nok fram i vedtakene. Noen barnehagestyrere problematiserer dette og sier at det kan være vanskelig å vite hvilken kompetanse som kreves for å gi best mulig spesialpedagogisk hjelp til det spesifikke barnet. Etter å ha lest gjennom de innsendte årsrapportene vurderer også Statsforvalteren at det ikke fremgår tydelig nok hvilken kompetanse de som har gitt hjelpen har hatt. Dette kan være et resultat av at barnehagene ut fra vedtakene ikke har kunnet lese hvilken kompetanse som kreves av den som skulle ha gitt hjelpen.

I begge årsrapportene fremgår både innholdet, varigheten, omfanget og organiseringen av hjelpen. Når det gjelder kompetansen til gjennomføringen av hjelpen kommer dette kun frem i den ene årsrapporten. Årsrapportene beskriver barnets utvikling sett opp mot hva som er angitt som realistiske mål for barnets utvikling.

På tross av noen manglende presiseringer i årsrapportene vurderer Statsforvalteren at årsrapportene samsvarer med vedtakene om spesialpedagogisk hjelp og at det er sannsynliggjort at gjennomføringen er i tråd med vedtakene.

Statsforvalteren konkluderer med at barnet får den hjelpen det har krav på i henhold til vedtaket.

3.3 Assistenter som bidrar i gjennomføringen av spesialpedagogisk hjelp får nødvendig veiledning av kompetent personell.

Rettslig grunnlag

Dersom assistenter bidrar i gjennomføringen av spesialpedagogisk hjelp, må de få nødvendig veiledning, ut fra utdanning og arbeidserfaring, jf. barnehageloven § 31.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen svarer barnehagemyndigheten at det som regel er spesialpedagogene som gjennomfører den spesialpedagogiske hjelpen. I de tilfellene det er en assistent som hjelper til med det spesialpedagogiske gis det god veiledning fra både PPT, logoped og spesialpedagog. Denne veiledningen er nå satt inn i et system, der det noteres ned hvem som gjør hva og hvor det skal skje. Barnehagemyndigheten viser i denne sammenheng til et eget veiledningsnettverk for ansatte.

Dette utdypes nærmere i intervju med barnehagemyndigheten. Barnehagemyndigheten gir uttrykk for å være svært opptatt av at assistenter skal få nødvendig veiledning. Dette er nettopp for å heve kompetansen til de som arbeider med barn som skal ha spesialpedagogisk hjelp.

Det bekreftes også av flere barnehagestyrere at spesialpedagog fra kommunen kommer og veileder personalet rundt barnet. I samtale med foreldre bekreftes det at assistentene får veiledning av spesialpedagog.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

På bakgrunn av de gitte opplysningene vurderer Statsforvalteren det som sannsynliggjort at assistentene som bidrar i gjennomføringen av den spesialpedagogiske hjelpen får nødvendig veiledning.

Statsforvalteren konkluderer med at assistenter som bidrar i gjennomføringen av spesialpedagogisk hjelp får nødvendig veiledning av kompetent personell.

3.4 Spesialpedagogisk hjelp blir gjennomført slik at barnets beste er ivaretatt.

Rettslig grunnlag

Ved gjennomføring av spesialpedagogisk hjelp må dere ivareta hensynet til barnets beste og så langt som mulig gjennomføre hjelpen tilpasset barnets situasjon, jf. barnehageloven § 32 andre ledd jf. barnekonvensjonen artikkel 3.1 og 12. Tiltakene må ta utgangspunkt i hva barnet trenger.

Statsforvalteren sin undersøkelse

Statsforvalteren vurderer at barnehagemyndigheten er opptatt av barnets beste og har en økt bevissthet på at dette er viktig både når man skal lage vedtak, men også ellers rundt barnet. Dette kommer blant annet til uttrykk ved at temaet er tatt inn i både kommunens prosedyrer og

barnehagemyndighetens vedtak. I «*prosedyrer for spesialpedagogisk hjelp i barnehage*» er barnets beste et eget punkt.

Årsrapportene forklarer i korthet den hjelpen barnet har fått i løpet av det siste året. I rapportene står det noen setninger som forklarer hvordan barnet fungerer, og noen beskrivelser om hva barnet liker gjennom ord, uttrykk og kroppsspråk. Videre finner man en beskrivelse av hva barnet liker å leke med og hvordan barnet fungerer sosialt.

I egenvurderingen svarer barnehagemyndigheten at alle har barnets beste i fokus, og at det samarbeides på tvers av arbeidsgrupper for å ivareta dette. De skriver også at de har hatt kompetanseheving på dette området på grunn av mange klager det siste året, da spesielt ift. ressurstildeling. Når det gjelder innholdet av barnets beste så skriver barnehagemyndigheten at foreldre, PPT, barnehage og barnehagemyndighet ofte har ulik forståelse av hva som er barnets beste. Barnehagemyndigheten mener at økonomi ofte kan komme i fokus, noe som er uheldig. Dette utdypes nærmere i intervju der barnehagemyndigheten forklarer at årsaken til at noen barnehager er opptatt av det økonomiske kan være et resultat av at barnehagesektoren generelt er presset på bemanning og lange åpningstider. Barnehagemyndigheten uttrykker at de ønsker seg en felles forståelse av hva som ligger i «*barnets beste*».

I intervju med barnehagestyrerne ser Statsforvalteren at styrerne svarer noe ulikt på hva de mener ligger i «barnets beste». Noen styrere nevner måter de mener de tar vare på barnet på, for eksempel ved å dele inn i mindre grupper. Andre styrere prøver å sette ord på hvordan de ser og lytter til barnet for at det aktuelle barnet skal få den beste hjelpen. I denne sammenhengen nevnes trygghet, et godt foreldresamarbeid og dialog med barnet.

De fleste styrerne nevner at de synes at dette er en omfattende og vanskelig vurdering.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Gjøvik kommune har som nevnt en egen prosedyre som beskriver rutine rundt den spesialpedagogiske hjelpen som skal gis. Avsnittet om barnets beste tar for seg temaet på en så overordnet måte at det er vanskelig å forstå hva kommunen faktisk mener er relevant ift. barnets beste ved gjennomføringen av den spesialpedagogiske hjelpen. Barnets beste er et uttrykk som går igjen uten at det presiseres hva som faktisk ligger i uttrykket, og hvordan man skal forholde seg til dette når man gir spesialpedagogisk hjelp til et barn.

De vedlagte årsrapportene viser at det blir skrevet årlige rapporter av den som gir hjelpen, og at hjelpen blir vurdert underveis i rapporten. Hvis hjelpen har fungert viderefører de hjelpen, og om

noe må endres slik at barnet kan få mer utbytte av hjelpen justerer barnehagen hjelpen etter barnets behov. Statsforvalteren ser at de som gir den spesialpedagogiske hjelpen har barnet i fokus. Vi vurderer at det er sannsynliggjort gjennom intervju med barnehagemyndigheten, årsrapporter og intervju med barnehagestyrere at barnets beste blir ivaretatt i gjennomføringen av den spesialpedagogiske hjelpen.

Statsforvalteren konkluderer med at den spesialpedagogiske hjelpen blir gjennomført slik at barnets beste er ivaretatt.

3.5 Kommunen følger opp at den som gir hjelpen, utarbeider en årlig rapport om hjelpen barnet har mottatt, og en vurdering av barnets utvikling.

Rettslig grunnlag

Den som gir hjelpen skal utarbeide en oversikt over den spesialpedagogiske hjelpen barnet har fått, og gjøre en vurdering av denne, jf. barnehageloven § 32 tredje ledd. Dette skal gjøres en gang i året. Det er den som gir hjelpen som har ansvaret for å utarbeide rapporten. Barnehagemyndigheten har det overordnede ansvaret for at det blir utarbeidet en årsrapport for alle med vedtak om spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven § 32 fjerde ledd.

Statsforvalteren sin undersøkelse

Barnehagemyndigheten svarer bekreftende på dette spørsmålet i egenvurderingen, og viser til at fristen for å skrive en årsrapport er 15.juni hvert år.

Barnehagestyrerne sier i intervju at det blir skrevet årsrapport og at dette skjer i samarbeid mellom spesialpedagog og pedagogisk leder. En annen styrer forteller at de har hatt litt uklar rollefordeling det siste året, noe som har resultert i uklarheter rundt hvem som skulle skrive årsrapport.

I den innsendte dokumentasjonen finnes det to eksempler på årsrapporter. Årsrapporten viser både hva hjelpen har gått ut på og om hjelpen har fungert for dette barnet. Årsrapportene inneholder mot slutten en konklusjon om hjelpen skal videreføres eller endres.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren legger til grunn at barnehagemyndigheten utarbeider årlige rapporter om de ulike barna som har spesialpedagogisk hjelp. Rapportene inneholder en oppramsing av det hjelpen har gått ut på, og hva som har fungert eller event. bør justeres i forhold til barnets utvikling.

Statsforvalteren konkluderer med at barnehagemyndigheten følger opp at den som gir hjelpen, utarbeider en årlig rapport om hjelpen barnet har mottatt og en vurdering av barnets utvikling.

3.6 Kommunen følger opp at de mottar årsrapporten, og at de også blir sendt til foreldrene.

Rettslig grunnlag

Årsrapporten skal være tilgjengelig for kommunen og foreldre, jf. Barnehageloven § 32 tredje ledd andre punktum.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen svarer barnehagemyndigheten ja på at de mottar årsrapporten. De svarer nei på spørsmålet om de følger med på at rapporten også blir sendt ut til foresatte. Barnehagemyndigheten forklarer dette med at de ikke har dette som et eget punkt i årsrapportmalen.

Nederst på framsiden av de innsendte årsrapportene står det at årsrapporten sendes som kopi til foreldrene.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren vurderer at årsrapportmalen er god nok i forhold til at barnehagemyndighet skal få den informasjonen de trenger. I forhold til om årsrapporten blir sendt videre til foreldrene har barnehagemyndigheten selv skrevet i egenvurderingen sin at de ikke har som praksis å sende årsrapporten ut til foresatte. På tross av dette fremgår det av framsiden på årsrapportene at kopi av rapporten sendes til foresatte, jf. «*kopi - foreldrene*». Statsforvalteren synes imidlertid at det er merkelig at det ikke står oppført noe navn, men bare «*foreldrene*» på framsiden av rapporten. Noe som kan indikere at det faktisk stemmer at årsrapporten ikke sendes ut til foresatte. Hadde det stått et navn hadde det vært mer sannsynlig at årsrapporten faktisk blir sendt som kopi til foresatte.

I etterkant av foreløpig rapport har barnehagemyndigheten kommet med ytterligere informasjon om praksisen rundt dette. De informerer om at dette er barnehagestyrerens ansvar og at dette gjennomføres. De tydeliggjør at rapporten sendes til foreldrene med kopi til barnehagemyndigheten. Barnehagemyndigheten kontrollerer dette en gang i året, og etterspør rapport om den ikke finnes i barnets mappe.

Statsforvalteren konkluderer med at barnehagemyndigheten følger opp at årsrapporten sendes til foreldrene.

3.7 Kommunen skal sørge for at barnet henvises på nytt til PPT dersom behovene endrer seg.

Rettslig grunnlag

Dersom barnehagemyndigheten vurderer at et barns behov endrer seg, skal dere be om en ny sakkyndig vurdering, jf. barnehageloven §§ 31 jf. 33. Hvis hjelpen ikke har fungert, skal dere henvide barnet til PPT på nytt så snart dette er avdekket, jf. barnehageloven §§ 31 jf. 33. Hvis dette blir en realitet kreves det er nytt samtykke fra foresatte før ny sakkyndig vurdering kan utarbeides.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen svarer barnehagemyndigheten at PPT skriver en ny sakkyndig vurdering hvert år, men at dette også kan gjøres når som helst etter forespørsel fra foresatte og barnehagen. En sakkyndig vurdering skal med andre ord inneholde oppdatert informasjon.

Barnehagestyrerne bekrefter det samme, og utdyper med å fortelle at de har et veldig nært samarbeid med PPT. Hvis de derfor er usikre på om det skal utarbeides en ny sakkyndig vurdering tar de kontakt med PPT som veileder etter ønske.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Flere barnehagestyrere forteller at de har et nært samarbeid med PPT, og at de derfor kontakter de om de er usikre på om det aktuelle barnet skulle ha hatt en ny sakkyndig vurdering.

Statsforvalteren velger å legge til grunn den praksis som barnehagemyndigheten skriver om i sin egenvurdering av dette spørsmålet. Her informerer de om at dette skjer etter initiativ fra foresatte og barnehage.

Statsforvalteren konkluderer med at barnehagemyndigheten sørger for at barnet henvises på nytt til PPT dersom behovene endrer seg.

Deltema 4: Individuelt tilrettelagt barnehagetilbud for barn med nedsatt funksjonsevne

4.1. Kommunen må fange opp barn med nedsatt funksjonsevne som kan ha rett til individuell tilrettelegging.

Rettslig grunnlag:

Dere har ansvar for å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får egnet individuell tilrettelegging i barnehagen. Dere må informere barnehage og foreldre, og i tilstrekkelig grad følge med på funksjonsnivået til barn i barnehagene for å fange opp om det er barn som har rett til individuell tilrettelegging. Dersom dere får informasjon om at et barn kan ha nedsatt funksjonsevne, må dere følge opp med nærmere undersøkelser, jf. barnehageloven § 37 og barnekonvensjonen artikkel 2, 3 og 23.

Statsforvalteren sin undersøkelse:

I egenvurderingen viser kommunen til at de har et system for å avdekke tilfeller hvor en barnehage er bekymret for et barns utvikling. Barnehagene kan søke om finansiell støtte til tilrettelegging etter barnehageloven § 37. Det vises til det tverrfaglige veiledningsteamet som blant annet består av helsesykepleier, spesialpedagog, PPT og barnevernspedagog. Barnehagene kan henvende seg til teamet for å få hjelp til observasjon og veiledning enten for enkeltbarn eller på systemnivå. I intervju utdyper barnehagemyndigheten at det er informasjon om tilrettelegging etter barnehageloven § 37 på kommunens hjemmesider. Det beskrives at kommunen har oppdatert rutine sine nylig og at dette er blitt informert om i felles styremøter nå i høst. I intervju med styrere bekreftes det at regelverket og rutiner nylig har blitt gjennomgått på styremøte, men at de tidligere måtte lese regelverket selv. I prosedyrene «*Spesialpedagogisk hjelp i barnehage*» beskrives rutiner for ekstra ressurser for tilrettelegging under rutinebeskrivelse ressurstildeling.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon:

Kommunen viser til et system som skal avdekke om et barn trenger tilrettelegging. Det kommer fram på kommunens hjemmeside hva foreldre kan gjøre hvis de er bekymret for sitt barn og informasjon om hvordan man kan få tilrettelegging. Barnehagen kan søke om tilretteleggingsmidler for å ivareta enkelte barn sine behov. Statsforvalteren merker seg at regelverket og rutine nylig har blitt gjennomgått med styrene. Barnehagemyndigheten har en aktiv veiledningsplikt på regelverk for både kommunale og private barnehager når det skjer endringer. Regelverket knyttet til barn med nedsatt funksjonsevne ble iverksatt 1. august 2016 og Statsforvalteren mener barnehagemyndigheten burde informert og justert rutiner når regelverket var nytt. Statsforvalteren vurderer at kommunen

har rutiner nå for å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne blir fanget opp tidlig. I tillegg til at kommunens hjemmeside inneholder nok informasjon over saksgang for foreldre og at prosedyren «*spesialpedagogisk hjelp*» inneholder informasjon til barnehagen om hva de skal gjøre.

Statsforvalteren konkluderer med at kommunen fanger opp at barn med nedsatt funksjonsevne har rett til individuell tilrettelegging

4.2 Kommunen må undersøke om barn med nedsatt funksjonsevne har rett til individuell tilrettelegging.

Rettslig grunnlag:

Dere har ansvar for å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får egnet individuell tilrettelegging i barnehagen. Dere må informere barnehagene og foreldre og i tilstrekkelig grad følge med på funksjonsnivået til barn i barnehagene for å fange opp om det er barn som har rett til individuell tilrettelegging. Dersom dere får informasjon om at et barn kan ha nedsatt funksjonsevne, må dere følge opp med nærmere undersøkelser. Jf. barnehageloven § 37 og barnekonvensjonen artikkel 2, 3, og 23.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen beskrives det at barnehagen vurderer dette sammen med foreldre og søker til kommunen ved behov. Det kreves dokumentasjon fra instans som kan uttale seg om barnets nedsatte funksjonsevne. I intervju med barnehagemyndigheten beskrives det at det er påbegynt en prosess med å se på endringene i regelverket sammen med PPT. I intervjuet med styrere bekreftes det også at undersøkelsene skjer først når barnehagen har meldt behov.

I prosedyren «*Spesialpedagogisk hjelp*» er det linket til maler for melding av behov for ressurser til tilrettelegging. Under kontrollspørsmål 4.1 beskriver barnehagemyndigheten at barnehagene kan ha veiledning fra tverrfaglig team. I informasjonsbrosjyren som er vedlagt som dokumentasjon beskrives hensikten med teamet. På kommunens hjemmesider er det beskrevet saksgang for hva man gjør hvis man har et barn med nedsatt funksjonsevne.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon:

Det vises til at foreldre og barnehage vurderer om barnet har behov for tilrettelegging og at barnehagen kan motta veiledning av tverrfaglig team. Gjennom skjema «*Melding om ressurser til tilrettelegging*» formidler barnehagen og foreldre hva som er barnets utfordringer og hva som kan

tilrettelegges for innenfor det allmennpedagogiske tilbudet. Statsforvalteren gjør barnehagemyndigheten oppmerksom på at kommunen har en plikt til å iverksette tiltak når de er kjent med at et barn har behov for tilrettelegging selv om ikke rutinene for melding om ressurser er fulgt.

Statsforvalteren legger til grunn at kommunen følger sine prosedyrer og maler og gjennomfører en undersøkelse om barn med nedsatt funksjonsevne kan nyttiggjøre seg av barnehageplassen og eventuelt sette inn nødvendig tiltak.

Statsforvalteren konkluderer med at kommunen undersøker om barn med nedsatt funksjonsevne har rett til individuell tilrettelegging.

4.3 Kommunen må gi foreldrene mulighet til å uttale seg.

Rettslig grunnlag:

Foreldrene må involveres så tidlig som mulig. I tilfeller der foreldrene ikke har vært involvert, må dere sende forhåndsvarsel før dere fatter vedtak. Det er ikke et krav i loven om at foreldrene må søke om tilrettelegging eller et krav om samtykke fra foreldre før kommunen fatter vedtak og setter i gang tiltak for å tilrettelegge barnehagetilbudet. Kommunen kan derimot ikke innhente taushetsbelagte opplysninger om barnet uten av foreldre samtykker til det jf. barnehageloven § 37 og forvaltningsloven § 16.

Statsforvalteren sin undersøkelse:

Det beskrives i egenvurderingen at barnehagene søker om ressurser i samarbeid med foreldre med skjema «*Melding av behov om ressurser til tilrettelegging*». Det blir opprettet en barnehagemappe og det fattes enkeltvedtak. Hvis barnehagene søker uten foreldrenes involvering, skal foreldre bli informert. Det kommer fram at kommunen aldri har sendt forhåndsvarsel, men beskriver at de da ville ha informert om muligheten til å uttale seg før enkeltvedtaket fattes. Det beskrives at rutinene for samarbeid med foreldre inneholder alltid et samtykke før barnehagen melder behov til kommunen. I intervju med foreldre beskrives det at de blir involvert og får uttrykke sine meninger i prosessen.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon:

Statsforvalteren ser at barnehagemyndigheten har rutiner som sørger for involvering av foreldre, og at kommunens rutiner er tilstrekkelig for å ivareta foreldre sine muligheter til å uttale seg om hva

slags tiltak barnet kan ha nytte av. Skjema for melding av behov for ressurser inneholder et punkt der barnets behov gjennom dagen skal beskrives. Statsforvalteren legger til grunn at de fremlagte rutineene følges.

Statsforvalteren konkluderer med at kommunen gir foreldrene mulighet til å uttale seg.

4.4 Kommunen opplyser saken tilstrekkelig for å kunne ta stilling til:

- om et barn har en nedsatt funksjonsevne

- om barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn

Rettslig grunnlag:

Saken må være tilstrekkelig opplyst før det fattes vedtak, jf. forvaltningsloven § 17 og barnehageloven § 37. Det innebærer at kommunen må innhente opplysninger fra barnehagen og foresatte eventuelt andre instanser slik at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen beskrives det at barnehagens ansatte skal vurdere egen barnehage, beskrive utprøvde tiltak og hvilke situasjoner i løpet av dagen det er behov for tilrettelegging. I skjema «*melding om behov for ressurser til tilrettelegging*» stilles det spørsmål om tilrettelegging innenfor det allmennpedagogiske tilbudet. Det skal også beskrives hvilke tilrettelegginger barnehagen gjør slik at barnet kan nyttiggjøre seg plassen. Det er fremlagt fire antall vedtak etter bhl. § 37. Vedtakene inneholder ikke hvilke dokumenter som kommunen har lagt til grunn for vedtaket.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

I de vedtakene som Statsforvalteren har gjennomgått kommer det ikke frem om barnet har en nedsatt funksjonsevne og på hvilke måter barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn. Det vises til skjema «*Melding om behov for ressurser til tilrettelegging*» der noen relevante opplysninger kan komme frem. Det er likevel ikke sannsynliggjort at kommunen opplyser saken tilstrekkelig for å kunne avgjøre om et barn har nedsatt funksjonsevne, og på hvilke måter barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn. Det fremkommer ikke i vedtaket andre opplysninger om hvordan kommunen opplyser saken og på bakgrunn av dette mener Statsforvalteren at kommunen praksis ikke er tilfredsstillende. Statsforvalteren vurderer på bakgrunn av dette at kommunen ikke opplyser saken tilstrekkelig slik fvl. § 17.

I etterkant av foreløpig rapport har barnehagemyndigheten sendt inn ny informasjon om endring av maler. Statsforvalteren har sett på den nye malen for vedtak om individuell tilrettelegging i barnehage, og ser at det er lagt til et eget punkt om «*har barnet nedsatt funksjonsevne*» og «*deltagelse i det ordinære barnehagetilbudet*».

Statsforvalteren finner det ikke sannsynliggjort at kommunen har hatt mulighet til å endre praksisen på området. Bakgrunnen for dette er at vi mener at det har gått for kort tid fra foreløpig rapport ble sendt og til vi mottok tilbakemeldingen fra kommunen på rapporten. Vi mener barnehagemyndigheten på en bedre måte må redegjøre hvordan de skal opplyse saken tilstrekkelig når det gjelder disse punktene.

Statsforvalteren konkluderer med at kommunen ikke opplyser saken tilstrekkelig for å kunne ta stilling til:

- Om et barn har nedsatt funksjonsevne
- Om barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn.

4.5. Kommunen skal fatte vedtak i saker som gjelder individuell tilrettelegging i barnehagen

Rettslig grunnlag

Kommunen skal fatte vedtak i saker som gjelder individuell tilrettelegging i barnehagen, jf. barnehageloven § 37 og forvaltningsloven §§ 2 og 23.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egen vurderingen skriver barnehagemyndigheten ja til at det fattes vedtak når det innvilges individuell tilrettelegging for et barn i barnehage. I intervju med barnehagemyndigheten beskrives det at det tidligere ikke har blitt fattet noe særlig vedtak etter bhl. § 37. PPT har vært sakkyndig instans i de tilfeller et barn også har rett til vedtak etter bhl. § 37. Det er fremlagt ett vedtak etter bhl. § 37 og tre vedtak som barnehagemyndigheten mener er både etter bhl. §§ 31 og 37.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Barnehagemyndigheten har fremlagt ett vedtak etter barnehageloven § 37 og tre som de mener er både etter bhl. §§ 31 og 37. Statsforvalteren ser at i de tre vedtakene som er fremlagt som barnehagemyndigheten mener er fattet både etter bhl. §§ 31 og 37 kommer det ikke frem hva som er tilrettelegging etter bhl. § 37. Det ser ikke ut som barnehagemyndigheten skiller på hva som er spesialpedagogisk hjelp og hva som er individuell tilrettelegging etter bhl. § 37. I det ene vedtaket er

det spesifisert at årstimer med assistenter er etter bhl. § 37, men med føring at assistenten skal følge anbefalte arbeidsmetoder fra spesialpedagog/ped. leder. I intervju kommer det fram at kommunen ikke har fattet mange enkeltvedtak etter § 37 tidligere. Statsforvalteren legger til grunn at kommunen fatter vedtak på bakgrunn av dokumentasjonen som foreligger, men ser at barnehagemyndigheten ikke er tydelig på hvilket rettslig grunnlag som ligger til grunn for vedtakene slik det fremstår per i dag.

Statsforvalteren konkluderer med at kommunen fatter vedtak i saker som gjelder individuell tilrettelegging i barnehagen.

4.6 Kommunen skal i vedtaket ta stilling til om barnet har en nedsatt funksjonsevne og om den nedsatte funksjonsevnen gjør at barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn

Rettslig grunnlag

Kommunen må ta stilling til om barnet har nedsatt funksjonsevne, jf. barnehageloven § 37. Videre må det fremgå av vedtaket hvordan den nedsatte funksjonsevnen gjør at barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn, jf. forvaltningsloven § 24 og § 25 og barnekonvensjonen artikkel 3.1. Det må gjøres en konkret og individuell vurdering av barnehagetilbudet, barnets funksjonsevne og tilpasningsbehov.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen har kommunen opplyst om at de krever dokumentasjon på funksjonsnedsettelsen fra for eksempel behandlende institusjon. I saker der barn har sakkyndig vurdering fra PPT skriver de en vurdering av behovet for tilrettelegging. I egenvurderingen skriver barnehagemyndighet at det fremgår av meldte behov hvilken tilrettelegging barnet trenger for å kunne nyttiggjøre seg barnehagetilbudet. Det er som regel behov for personalressurs for å gi støtte i gitte situasjoner gjennom dagen. Statsforvalteren har gjennomgått vedtakene i dokumentasjonen som omhandler individuell tilrettelegging.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren har i sin gjennomgang avdekket at det er store mangler i vedtakene til kommunen med hensyn til å ta stilling til om barnet har nedsatt funksjonsevne. Ingen av vedtakene Statsforvalteren har gjennomgått tar stilling til om barna har nedsatt funksjonsevne.

Det er videre også store mangler i begrunnelsene i vedtakene. Det er ikke mulig å lese i vedtakene hvordan kommunen har vurdert barnehagetilbudet, barnets funksjonsevne og tilretteleggingsbehov. Kommunen har ikke foretatt en konkret vurdering. Dette er ikke tilstrekkelig i forhold til lovkravet, og kommunen må skriftliggjøre de konkrete vurderingene de foretar i hver enkelt sak.

I etterkant av foreløpig rapport har barnehagemyndigheten sendt inn ny informasjon om endring av maler. Statsforvalteren har sett på den nye malen for vedtak om individuell tilrettelegging i barnehage, og ser at det er lagt til et eget punkt om «*har barnet nedsatt funksjonsevne*» og «*deltagelse i det ordinære barnehagetilbudet*».

Statsforvalteren finner det ikke sannsynliggjort at kommunen har hatt mulighet til å endre praksisen på området. Bakgrunnen for dette er at vi mener at det har gått for kort tid fra foreløpig rapport ble sendt og til vi mottok tilbakemeldingen fra kommunen på rapporten. Vi mener barnehagemyndigheten på en bedre måte i egenerklæringen må redegjøre for hvordan de i vedtaket vurderer og tar stilling til om:

- et barn har nedsatt funksjonsevne.
- den nedsatte funksjonsevnen gjør at barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje som andre barn.

Statsforvalteren konkluderer med at kommunen i vedtaket ikke tar stilling til om barnet har en nedsatt funksjonsevne og om den nedsatte funksjonsevne gjør at barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn.

4.7 Kommunen skal ta stilling til hvilken tilrettelegging som er egnet for at barnet skal kunne nyttiggjøre seg barnehagetilbudet på lik linje med andre barn

Rettslig grunnlag

Det må fremgå av vedtaket hvordan barnehagetilbudet kan tilrettelegges for å avhjelpe barnets behov. Det skal fremgå av vedtaket hvilken tilrettelegging som gis og varigheten og omfanget av tiltaket jf. barnehageloven § 37 jf. forvaltningsloven § 24 og § 25 og barnekonvensjonen artikkel 3.

Statsforvalteren sin undersøkelse

Barnehagemyndigheten svarer nei i egenerklæringen om det kommer frem i vedtaket hvilken tilrettelegging som er egnet. Statsforvalteren har gjennomgått vedtakene i dokumentasjonen. I

intervju med foreldre kommer det frem at det kan være en opplevelse av at timeomfanget er forhåndsbestemt og at det ikke alltid er mulig å vite hva slags begrunnelse som ligger til grunn.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

I de fremlagte vedtakene er det det beskrevet omfang av tiltaket, men det kommer ikke frem i alle vedtak hvor lenge hjelpen skal gis. Vedtakene er mangelfulle når det gjelder å beskrive hva slags tilrettelegging som er egnet. Statsforvalteren ser at kommunen gjennom skjema «*Melde behov for ressurser til tilrettelegging*» innhenter noen opplysninger om barn og barnehagetilbudet til barnet. Vi ser i midlertidig ikke hvordan kommunen eventuelt har brukt disse opplysningene i saken. Noen av vedtakene inneholder noe beskrivelse av hvordan den individuelle tilretteleggingen kan organiseres, men ikke alle. Ingen av vedtakene inneholder en vurdering av hvordan tilretteleggingen er egnet for barnet vedtaket gjelder og hvordan tilretteleggingen skal bidra til å kunne nyttiggjøre seg barnehagetilbudet på lik linje som andre barn.

I etterkant av foreløpig rapport har barnehagemyndigheten sendt inn ny informasjon om endring av maler. Statsforvalteren har sett på den nye malen for vedtak om individuell tilrettelegging i barnehage, og ser at det er lagt til et eget punkt om «*hvilken tilrettelegging er egnet for barnet*» og «*deltagelse i det ordinære barnehagetilbudet*».

Statsforvalteren finner det ikke sannsynliggjort at kommunen har hatt mulighet til å endre praksisen på området. Bakgrunnen for dette er at vi mener at det har gått for kort tid fra foreløpig rapport ble sendt og til vi mottok tilbakemeldingen fra kommunen på rapporten. Vi mener barnehagemyndigheten på en bedre måte i egenerklæringen må redegjøre for hvordan de i vedtaket vurderer og tar stilling til om:

- hvilken tilrettelegging som er egnet for at barnet skal kunne nyttiggjøre seg barnehagetilbudet på lik linje med andre barn

Statsforvalteren konkluderer med at kommunen i vedtaket ikke tar stilling til hvilken tilrettelegging som er egnet for at barn skal kunne nyttiggjøre seg barnehagetilbudet på lik linje som andre barn.

4.8 Vedtak om avslag skal inneholde en begrunnelse av hvorfor barnet ikke har rett til individuell tilrettelegging.

Rettslig grunnlag

Kommunene må i vedtaket begrunne hvorfor barnet ikke har rett til individuell tilrettelegging, jf. barnehageloven § 37 jf. forvaltningsloven § 24.

Statsforvalteren sin undersøkelse

Barnehagemyndigheten skriver i egenvurderingen at de ikke har skrevet avslag om individuell tilrettelegging, men at det vil være naturlig å gi en begrunnelse på hvorfor barnet eventuelt ikke har rett til individuell tilrettelegging.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren har ingen grunnlag for å vurdere kommunes praksis på dette området da det ikke foreligger noen avslagsvedtak.

4.9 I vedtak der kommunen kommer frem til at et tiltak vil være en uforholdsmessig byrde i en bestemt barnehage, skal den legge særlig vekt på følgende momenter:

-tilretteleggingens effekt for å nedbygge funksjonshemmende barrierer

-de nødvendige kostnadene ved tilretteleggingen

-virksomhetens ressurser

Rettslig grunnlag

Kommunen har en plikt til å tilrettelegge barnehagetilbudet og kan bare gjøre unntak fra denne plikten dersom tilretteleggingen inneholder en uforholdsmessig byrde for kommunen, jf. barnehageloven § 37 jf. barnekonvensjonen artikkel 3.1.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen skriver barnehagemyndigheten at det er vurdert i enkelte saker, hovedsak med tanke på behov for kompetanse. Det foreligger ingen vedtak i dokumentasjonen.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren har ikke grunnlag for å vurdere dette punktet da det ikke er fattet vedtak om at tiltak vil være en uforholdsmessig byrde.

4.10 Kommunen skal sørge for at barnet får tilbud om individuell tilrettelegging i en annen barnehage i tilfeller der de kommer frem til at et tiltak vil være en uforholdsmessig byrde.

Rettslig grunnlag

Dersom kommunen kommer frem til at det er en uforholdsmessig byrde å tilrettelegge barnets barnehage, må barnet tilbys plass i en annen barnehage hvor barnehagetilbudet kan tilrettelegges, jf. barnehageloven § 37.

Statsforvalteren sin undersøkelse

Barnehagemyndigheten skriver i egenvurderingen at det ikke har vært en aktuell problemstilling, men at barnet ville fått tilbud om individuell tilrettelegging i en annen barnehage.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren har ikke grunnlag for å vurdere dette punktet da det ikke foreligger noen eksempler på at et barn har fått tilbud om plass i en annen barnehage på bakgrunn av et tiltak anses som en uforholdsmessig byrde.

4.11 Barnet skal ha vedtak om individuell tilrettelegging i en annen barnehage, dersom en privat barnehage ikke samtykker i individuell tilrettelegging.

Rettslig grunnlag:

Private barnehager kan ikke pålegges å tilrettelegge barnehagetilbudet. Hvis det ikke lar seg gjøre å inngå en avtale med den private barnehage, må dere tilrettelegge barnehagetilbudet til barnet i en annen barnehagen jf. barnehageloven § 37, og barnekonvensjonen artikkel 3.1.

Statsforvalteren sin undersøkelse:

I egenvurderingen svarer barnehagemyndigheten at dette ikke har skjedd i kommunen at en privat barnehage ikke samtykker til individuell tilrettelegging.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon:

Statsforvalteren kan ikke ta stilling til dette spørsmålet da det ikke foreligger noe vedtak

4.12 Kommunen skal ta stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om individuell tilrettelegging.

Rettslig grunnlag

Barnets beste fremgår av FNs barnekonvensjonen artikkel 3 nr. 1. Viktigheten at prinsippet ble synliggjort i 2014 da prinsippet ble nedfelt i Norges Grunnlov § 104. Barnets beste er et rettslig prinsipp og saksbehandlingsregel som skal sikre at barns interesser løftes frem og vektlegges når det skal tas stilling til problemstillinger som omhandler om barn. At barns beste er en saksbehandlingsregel betyr at det er en feil ved vedtaket dersom hensynet til barnets beste ikke er vurdert i en sak som berører barn.

Barnekonvensjonen fastsetter at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn. I dette ligger at forvaltningsmyndigheten skal vurdere barnets beste konkret for hver enkelt sak i forhold til det spesifikke barnet. Denne vurderingen skal fremgå klart og tydelig av kommunens vedtak. Det skal her foretas en helhetlig vurdering av barnets situasjon hvor barnets behov for utvikling og læring må avveies mot andre behov.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen skriver barnehagemyndigheten at barnets beste skal være grunnleggende i alle vurderinger de gjør. I prosedyren om spesialpedagogisk hjelp i barnehage beskrives det innledningsvis hva en barns beste vurdering består av (vurdere – vekte -vise). Statsforvalteren har gjennomgått innsendt dokumentasjon. Vedtakene som omhandler både bhl. §§ 31-35 og § 37 har overskriften «*barnets stemme*». Vedtaket kun etter bhl. § 37 har en setning om at et godt samarbeid mellom barnehage og hjem vil sikre barnets beste og legge til rette for at barnet kan delta i barnehagens aktiviteter på linje med andre barn.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren vurderer at barnehagemyndigheten er opptatt av barnets beste og har en økt bevissthet på at dette skal vurderes i forbindelse med at det fattes vedtak om individuell tilrettelegging. Dette kommer blant annet til uttrykk ved at temaet er tatt inn i kommunens prosedyrer. I «*prosedyrer for spesialpedagogisk hjelp i barnehage*» er barnets beste et eget punkt.

Statsforvalteren vurderer dette avsnittet i prosedyren som en oppramsing av det kommunen mener er barnets beste. Avsnittet tar for seg barnets beste på en så overordnet måte at det er vanskelig å forstå hva kommunen faktisk mener. Barnets beste vurdering er et uttrykk som går igjen uten at det presiseres hva som faktisk ligger i uttrykket, og hvordan man foretar en vurdering.

I enkelte av vedtakene er det en egen overskrift «*barnets stemme*». Punktet oppleves som en oppramsing av barnets situasjon uten at det gjøres nærmere vurderinger av hva som er til det spesifikke barnets beste. I vedtakene i dokumentasjonen er barnets situasjon beskrevet mangelfullt. Det er derfor ikke mulig å lese ut av vedtakene om det er gjort noen konkrete vurderinger av hva som er barnets beste i den enkelte saken. På bakgrunn av dette er det ikke sannsynliggjort overfor Statsforvalteren at barnehagemyndigheten tar stilling til hva som er barnets beste når det fattes vedtak om individuell tilrettelegging.

I etterkant av foreløpig rapport har barnehagemyndigheten ettersendt ny dokumentasjon der de viser til at de har utarbeidet en ny mal for vedtak om individuell tilrettelegging. Malen synliggjør hva som er barnets beste. Statsforvalteren har sett på den nye malen for vedtak om individuell tilrettelegging i barnehage, og ser at det er lagt til et eget punkt om «*barnets beste*».

Statsforvalteren finner det ikke sannsynliggjort at kommunen har hatt mulighet til å endre praksisen på området. Bakgrunnen for dette er at vi mener at det har gått for kort tid fra foreløpig rapport ble sendt og til vi mottok tilbakemeldingen fra kommunen på rapporten.

Statsforvalteren konkluderer med at kommunen ikke tar stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om individuell tilrettelegging.

4.13 Vedtaket skal inneholde informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og informasjon om at klagen skal sendes til kommunen.

Rettslig grunnlag

Vedtaket skal inneholde informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og at klagen skal sendes til kommunen, jf. forvaltningsloven § 27 tredje ledd første punktum.

Statsforvalteren sin undersøkelse

Statsforvalteren har gjennomgått alle vedtak i dokumentasjonen.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren konkluderer med at vedtak inneholder informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og informasjon om at klagen skal sendes til kommunen.

4.14 vedtaket skal inneholde informasjon om retten til å se sakens dokumenter.

Rettslig grunnlag

Vedtaket skal inneholde informasjon om retten til å se sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 27 tredje ledd første punktum jf. forvaltningsloven §§ 18 og 19.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen svarer barnehagemyndigheten nei på dette spørsmålet. Barnehagemyndigheten informerer på samme tid om at dette er tatt inn i en mal. I prosedyrene til Gjøvik kommune er det et eget punkt som omhandler enkeltvedtak. Her står det blant annet hva et enkeltvedtak skal inneholde. Retten til å se sakens dokumenter fremgår av prosedyrene til kommunen.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Statsforvalteren har lest gjennom den innsendte dokumentasjonen og ser at kommunen har et eget punkt i sin prosedyre som sier at et enkeltvedtak skal inneholde informasjon om at partene har rett til å se sakens dokumenter. Statsforvalteren legger til grunn at barnehagemyndigheten følger sine egne retningslinjer for framtidige vedtak.

Statsforvalteren konkluderer med at vedtaket inneholder informasjon om retten til å se sakens dokumenter.

4.15 Kommunen fatter vedtak om tilrettelegging så snart som mulig.

Rettslig grunnlag:

Kommunen skal fatte vedtak så snart som mulig, det vil si at dere må fatte vedtak så snart dere har all dokumentasjonen dere trenger, jf. barnehageloven § 37, jf. forvaltningsloven § 11 a. Dere kan ikke vente med å igangsette vedtak om tilrettelegging.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen svarer barnehagemyndigheten nei på om kommunen har hatt gjentakende lang saksbehandlingstid på vedtak om tilrettelegging. I intervju med barnehagemyndigheten begrunnes

dette med at det ikke er mange saker som kun er knyttet til tilrettelegging etter barnehageloven § 37. Statsforvalteren har gjennomgått vedlagt dokumentasjon.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

Hva som er så snart som mulig avhenger av sakens kompleksitet og må avgjøres i hvert enkelt tilfelle. Statsforvalteren ser i dokumentasjonen at det er meldt inn et behov om tilrettelegging fra en barnehage mottatt i kommunen 3. januar 2020, som resulterte i vedtak om tilrettelegging datert 14. januar 2020. Vi legger til grunn at vedtaket fattes innen rimelig tid dersom alle nødvendige opplysninger foreligger.

Statsforvalteren konkluderer med at barnehagemyndigheten fatter vedtak om tilrettelegging så snart som mulig.

4.16 Kommunen iverksetter vedtaket fra vedtaksdato eller fra den datoen vedtaket bestemmer.

Rettslig grunnlag:

Kommunen skal iverksette vedtaket fra vedtaksdato eller fra den datoen vedtaket bestemmer, Jf. barnehageloven § 37.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen svarer barnehagemyndigheten ja på spørsmålet med forklaring at nye vedtak gjelder fra vedtaksdato og at pågående saker gjelder fra nytt barnehageår. I intervju med styrere og foreldre bekreftes dette.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

På bakgrunn av opplysninger gitt i intervju og egenvurderingen vurderer Statsforvalteren at det er sannsynliggjort at kommunen igangsetter tilretteleggingen innenfor rimelig tid fra vedtak fattes. I vurderingene har Statsforvalteren lagt vekt på informasjon gitt i intervju av barnehagemyndighet og styrere.

Statsforvalteren konkluderer med at kommunen iverksetter vedtaket fra vedtaksdato eller fra den datoen vedtaket bestemmer.

4.17 Kommunen gjennomfører den individuelle tilretteleggingen i tråd med vedtaket.

Rettslig grunnlag:

Kommunen har ansvaret for at den individuelle tilretteleggingen blir gjennomført i tråd med vedtaket. Dersom det skjer endringer må dere iverksette nødvendige tiltak slik at vedtaket blir oppfylt. jf. barnehageloven § 37.

Statsforvalteren sin undersøkelse

I egenvurderingen svarer barnehagemyndigheten ja på spørsmålet om gjennomføringen av tilretteleggingen er i tråd med vedtaket. I intervju med barnehagemyndigheten utdypes det at de skriver vedtaket i tråd med tilråding og at tiltaket gjennomføres i tråd med vedtaket. I intervju med styrere og foreldre beskriver de at tiltak settes inn som det er beskrevet i vedtaket.

Statsforvalteren sin vurdering og konklusjon

På bakgrunn av opplysninger gitt i intervju og egenvurderingen vurderer Statsforvalteren at det er sannsynliggjort at den individuelle tilretteleggingen er i tråd med vedtaket.

Statsforvalteren konkluderer med at kommunen gjennomfører den individuelle tilretteleggingen i tråd med vedtaket.

5.Våre reaksjoner

5.1.Pålegg om retting

I kapitlene ovenfor har vi konstatert at dere ikke oppfyller regelverket på alle områder. Vi pålegger dere å rette opp følgende forhold, jf. kommuneloven § 30-4:

Kommunen må sørge for at det blir utarbeidet en sakkyndig vurdering av om barnet har særlig behov for spesialpedagogisk hjelp før den gjør vedtak om spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven §§ 33 jf. 31.

Kommunen må i den forbindelse se til at:

- PPT gjør rede for og tar stilling til om barnets behov kan avhjelpes innenfor det ordinære barnehagetilbudet, dersom barnet går i barnehage.
- PPT vurderer hva som er barnets beste når de utarbeider sakkyndige vurderinger

Kommunen må sørge for å fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp som oppfyller kravene i barnehageloven kap. V A og saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven, jf. barnehageloven § 31 og forvaltningsloven §§ 2, 11 a, 17, 23, 24, 25 og 27.

Kommunen må i den forbindelse se til at:

- den må sørge for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak
- det fremgår tydelig i vedtakene hva den spesialpedagogiske hjelpen skal gå ut på
- det fremgår tydelig i vedtaket hvordan foreldrerådgivning skal foregå
- den tar stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

Kommunen må sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får et egnet individuelt tilrettelagt barnehagetilbud, jf. barnehageloven § 37.

Kommunen må i den forbindelse se til at:

- den opplyser saken tilstrekkelig for å kunne ta stilling til: om et barn har en nedsatt funksjonsevne og om barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn.
- den i vedtaket tar stilling til om barnet har en nedsatt funksjonsevne og om den nedsatte funksjonsevnen gjør at barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn.
- den i vedtaket tar stilling til hvilken tilrettelegging som er egnet for at barn skal kunne nyttiggjøre seg barnehagetilbudet på lik linje som andre barn.
- den tar stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om individuell tilrettelegging.

5.2 Oppfølging av påleggene

Dere skal iverksette tiltak for å rette brudd på regelverket umiddelbart. Når påleggene er rettet, skal dere erklære at retting er gjennomført og redegjøre for hvordan dere har rettet.

Fristen er 9.april 2021. Vi vil ikke avslutte tilsynet før dere gjennom erklæringen og redegjørelsen har vist at påleggene er rettet.

6. Dere har rett til å klage

Tilsynsrapporten er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Dere kan klage på enkeltvedtaket.

Hvis dere klager, må dere gjøre det innen **tre uker**. Fristen gjelder fra beskjed om brevet har kommet frem til dere, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Dere sender klagen til oss. Vi har muligheten til å

omgjøre vedtaket. Hvis vi ikke er enig med dere, sender vi klagen til Utdanningsdirektoratet som avgjør saken.

Hvordan en eventuell klage skal utformes fremgår av forvaltningsloven § 32.

Dere kan be om at vi ikke setter i verk vedtaket før klagefristen er ute, eller klagen er endelig avgjort av Utdanningsdirektoratet, jf. forvaltningsloven § 42.

Dere er part i saken og har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.